

STEA-rahoitteisten sosiaali- ja terveysalan yhdistysten rahoituskanavat

Janika Haaksiluoto

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

STEA-rahoitteisten sosiaali- ja terveysalan yhdistysten rahoitus- kanavat

Janika Haaksiluoto
Liiketalous
Opinnäytetyö
syyskuu, 2022

Janika Haaksiluoto

STEA-rahoitteisten sosiaali- ja terveysalan yhdistysten rahoituskanavat

Vuosi 2022 Sivumäärä 42

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia viiden sellaisen sosiaali- ja terveysalalla toimivan yhdistyksen rahoituskanavia, joiden pääasiallisena rahoittajana toimii Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA). Tavoitteena on löytää uusia vaihtoehtoja työn toimeksiantajan, Irti Huumeista ry:n toiminnan rahoittamiseen. Työstä hyötyvät toimeksiantajan lisäksi myös muut vastaavat yhdistykset. Aihe on ajankohtainen, koska vuoden 2024 alusta Veikkaus Oy:n voittovarot tullaan tulouttamaan osaksi valtion budjettia, kun aiemmin avustusten jakamisesta on vastannut STEA. Rahoitusmallin muutoksen myötä aiemmin sosiaali- ja terveysalan yhdistyksille korvamerkitty 43 % osuus voittovaroista poistuu. Tämä pakottaa yhdistykset uudelleenarvioimaan ja laajentamaan olemassa olevaa rahoituspohjaansa.

Tietoperustassa on perehdytty yleishyödyllisiin yhdistyksiin sosiaali- ja terveysalalla, niiden toiminnan rahoitukseen sekä STEAan. Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus on toteutettu laadullisella tutkimusotteella, haastatteleamalla yhdistysten toiminnanjohtajia ja talousvas-
taavia. Teemahaastattelun lisäksi tutkimusmenetelmänä on käytetty benchmarkingia, jonka avulla haastattelujen tuloksia on tarkasteltu Irti Huumeista ry:n näkökulmasta.

Tutkittavilta yhdistyksiltä löytyi rahoitusvirroistaan sellaisia rahoituslähteitä, jotka ovat työn toimeksiantajan näkökulmasta huomionarvoisia. Varsinaisten tulonlähteiden lisäksi tutkimuk-
sessa löytyi avustushakemusprosesseihin liittyviä hyviä käytäntöjä, joilla pyritään takaamaan laadukkaat hakemukset ja sitä kautta toiminnan lisärahoitus.

Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla kuinka sosiaali- ja terveysalan yhdistykset ovat pystyneet laajentamaan rahoituspohjaansa, tai kuinka vuoden 2024 Veikkausvarojen siirtyminen STEAlta osaksi valtion budjettia vaikutti yhdistysten tuloihin.

Asiasanat: yhdistys, rahoitus, varainhankinta, benchmark

Janika Haaksiluoto

Financial flows of STEA-financed social and health care associations

Year	2022	Pages	42
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to study the financing channels of five associations which operate in the social and health care sector. The main financier of these associations' activities is Funding Centre for Social Welfare and Health Organisations (STEA). The goal was to find new solutions for financing the operations of the commissioner, Irti Huumeista ry. In addition to the commissioner, other similar associations may also benefit from the thesis.

The topic is current, because from the beginning of 2024, Veikkaus Oy's profits will be included as part of the state budget, while previously STEA was responsible for distributing the state grants. As a result of the change in the financing model, the 43% share ring-fenced for social and health care associations in the past, will end. This forces associations to re-evaluate and expand their existing financing.

The theoretical background introduces non-profit associations in the social and health care sector, financing of their operations and STEA. The thesis is research-based and it was carried out with a qualitative approach by interviewing the executive directors and financial officers of the associations. In addition to the theme interview, benchmarking was used as a research method. In benchmarking, the findings of the interviews were studied from the perspective of Irti Huumeista ry.

In addition to the actual sources of income, the thesis found good practices related to grant application processes, which aim to guarantee high-quality applications and thereby additional funding for operations.

A subject of further research could be how associations in the social and health care sector have been able to increase their funding base, or how the 2024 change of Veikkaus Oy's profits from STEA to the state budget affected the associations' income.

Keywords: association, funding, fundraising, benchmark

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Yleishyödyllinen yhdistys.....	7
3	Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset.....	8
4	Toiminnan rahoitus.....	9
4.1	Julaiset avustukset.....	9
4.2	Muut rahoitusvirrat	12
5	STEA-avustukset	13
6	Opinnäytetyön toteutus	14
6.1	Teemahaastattelu.....	15
6.2	Benchmarking.....	16
7	Tulokset	16
7.1	Reliabiliteetti ja validiteetti	16
7.2	Ehyt ry	17
7.2.1	Julaiset avustukset	17
7.2.2	Muut rahoitusvirrat.....	19
7.3	Hämeen Setlementti ry.....	20
7.3.1	Julaiset avustukset	20
7.3.2	Muut rahoitusvirrat.....	21
7.4	Irti Huumeista ry	22
7.4.1	Julaiset avustukset	23
7.4.2	Muut rahoitusvirrat.....	24
7.5	Pro-tukipiste ry.....	25
7.5.1	Julaiset avustukset	25
7.5.2	Muut rahoitusvirrat.....	26
7.6	Yhdistys X	27
7.6.1	Julaiset avustukset	27
7.6.2	Muut rahoitusvirrat.....	28
8	Benchmark	29
9	Yhteenvedo ja pohdinta	33
	Kuviot	41
	Liitteet	42

1 Johdanto

Rahan lähde on merkittävä ero liike-elämän, valtion sekä yleishyödyllisten yhdistysten välillä. Yritys saa tuloa myymällä tuotteita tai palveluita, valtio keräämällä veroja. (Drucker 2008, 66.) Yhdistysten toiminnan puolestaan mahdollistavat julkiset rahoittajat, yritykset sekä yksittäiset kansalaiset. Niille yksi tärkeimmistä rahoituksen lähteistä on valtion jakamat Veikkaus Oy:n voittovarot. Yhdistysten toimintaa tuetaan julkisin varoin, koska niiden katsotaan tekevän sosiaalisen vastuun kannalta merkittävää työtä jonkin tietyn ihmisryhmän hyväksi. (Vuokko 2010, 22-23.)

Veikkauksen vuosittaisista voittovaroista 43 % on korvamerkitty käytettäväksi sosiaali- ja terveysalalla toimivien yleishyödyllisten yhdistysten ja säätiöiden toiminnan tukemiseen. Avustusten myöntämisestä vastaa sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA. (Liikanen yms. 2021, 72.) Vuoden 2024 alusta rahoitusmalli tulee kokemaan muutoksen, kun Veikkauksen voittovarot tullaan tulouttamaan osaksi valtion budjettia. Muutoksen tarkoituksena on turvata avustusten saajille ennustettava, riittävä ja vakaa rahoitus, joka turvaa yhdistysten autonomisen toiminnan. (Valtioneuvosto 2022, 5.)

Tuleva rahoitusmallin muutos tarkoittaa käytännössä sosiaali- ja terveysalalla toimiville yhdistyksille korvamerkittyjen Veikkauksen voitto-osuuksien poistumista. Suomessa toimii valtakunnallisesti noin 200 alan yhdistystä ja niistä 183 sai vuonna 2020 rahoitusta STEAlta. (SOSTE 2022a; Peltosalmi yms. 2020, 103.) Rahoitusmallin muutos aiheuttaa yhdistyksissä huolta rahoituksen riittävyyydestä tulevaisuudessa. Muutos pakottaa yhdistykset arvioimaan, kehittämään ja laajentamaan olemassa olevaa rahoituspohjaansa. Valtakunnallisesti toimivat yhdistykset ovat nostaneet esiin huolensa niiden toimintaedellytyksistä tulevaisuudessa sekä tarpeen yleisestä keskustelusta yhdistystoiminnan rahoittamisesta. (Peltosalmi yms. 2020, 98.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Irti Huumeista ry. Työn tarkoituksena on tutkia sen ja neljän muun sosiaali- ja terveysalan yhdistyksen rahoituspohjaa ja tulovirtoja. Huomion keskipisteenä on rahan lähde, ei euromääräiset summat. Yhteistä toimeksiantajalle ja tutkitaville yhdistyksille on niiden pääasiallisen rahoituksen tuleminen STEAlta. Lisäksi niiden toiminta on joko alueellista tai valtakunnallista, ei paikallista. Tavoitteena on benchmarkingia hyödyntäen löytää uusia mahdollisia toiminnan rahoittajia ja hyviä käytänteitä, jotka ovat siirrettävissä osaksi Irti Huumeista ry:n toimintoja.

Tyypiltään opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja se on toteutettu laadullisen tutkimuksen menetelmin. Tutkimuksen pääaineistona on käytetty yhdistysten toiminnanjohtajien ja talousvastaavien teemahaastatteluja. Haastatteluaineiston pohjana on käytetty tutkimuksen

kohteina olevien yhdistysten tilinpäätöstietoja, tutkimusta varten toimitettuja aineistoja sekä julkisia lähteitä. Teemahaastattelun lisäksi tutkimusmenetelmänä on käytetty benchmarkingia.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään yleishyödyllisiä yhdistyksiä sekä tarkemmin niitä, jotka toimivat sosiaali- ja terveysalalla. Tämän jälkeen tarkastellaan tutkimuksen kohteena olevien yhdistysten toiminnan julkisia ja muita mahdollisia rahoituslähteitä sekä viimeiseksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAa. Opinnäytetyön toteutusluvun jälkeen esitellään tutkimuksen kohteena olevat yhdistykset sekä teemahaastattelujen tulokset. Tulosten perusteella on tehty benchmarking toimeksiantajan näkökulmasta, viimeisenä on Yhteenveto ja pohdinta.

2 Yleishyödyllinen yhdistys

Yhdistysten perustamista ja toimintaa sääntelee yhdistyslaki. Yhdistyksen perustaminen on mahdollista aatteellisen tarkoituksen toteuttamista varten. Toiminta on aatteellista silloin, kun sen tarkoituksena ei ole voiton tai muun taloudellisen edun tuottaminen eikä toiminta ole pääasiallisesti taloudellista laatua. Yhdistystä edustaa sen hallitus, joka myös vastaa sen lainmukaisesta toiminnasta. Päätösvalta on hallituksen jäsenillä. (Yhdistyslaki 503/1989. 1§; 16§; 35§.) Toiminnalle keskeistä on taloudellisen edun tuottamisen sijaan sen missio, eli se minkä vuoksi ja mitä kohderyhmää varten toimitaan (Vuokko 2010, 14).

Aatteellisuuden lisäksi tärkeä termi puhuttaessa yhdistyksistä on yleishyödyllisyys. Erityisesti verotuksellisesta näkökulmasta termi on merkityksellinen, koska yleishyödylliset yhteisöt ovat verovelvollisia valtiolle ja kunnalle ainoastaan elinkeinotulosta. (Perälä & Perälä 2006, 26.) Yhteisö on yleishyödyllinen silloin, kun se toimii yleiseksi hyväksi eikä sen toiminta kohdistu rajoitettuun henkilöpiiriin. Toiminnan tarkoituksena ei saa myöskään olla toimintaan osallistuville taloudellisen edun tuottaminen missään muodossa lukuunottamatta kohtuullista palkkaa. (Tuloverolaki 1535/1992, 22§.) Yhdistyslain (503/1989, 5§) mukaan vähäarvoisen liiketoiminnan harjoittaminen on mahdollista, mikäli yhdistyksen säännöt sen sallivat.

Yhdistys voi rekisteröityä tai olla rekisteröimätön. Rekisteröidyttään Patentti- ja rekisterihallitukselle yhdistyksestä tulee oikeustoimikelpoinen, jolloin se voi tehdä nimissään sopimuksia ja sillä voi olla omaisuutta. Yhdistyksen nimen perässä voidaan käyttää lyhennystä ”ry”, joka tulee sanoista rekisteröity yhdistys. (Perälä & Perälä 2006, 21.)

Yhdistykset tuottavat yleensä palveluita sinne, jossa muita palveluntuottajia ei ole. Niiden tuottamat palvelut voidaan jakaa kahteen ryhmään sen perusteella, minkälainen yhteistyömalli on julkisen sektorin kanssa. Palveluiden tuottaminen voi olla yhteistyötä valtion, kunnan tai Kansaneläkelaitoksen kanssa. Tällöin kumppanuus perustuu esimerkiksi ostopalveluihin,

yhteistyösopimuksiin, palveluseteleihin tai yhdistykselle maksettaviin avustuksiin. Toisessa yhteistyömallissa yhdistykset tuottavat palveluita itsenäisesti ilman tiivistä julkisen sektorin tukea. Tällöin yhteistyötä tehdään esimerkiksi kuntien, työvoimahallinnon ja seurakuntien kanssa. Osa palveluiden tuottamisen rahoituksesta voi olla julkista rahoitusta, esimerkiksi kunnalta tai Veikkaus Oy:n voittovaroista. (Pihlaja 2010, 33-42.)

3 Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Suomessa toimii noin 11 000 sosiaali- ja terveysalan järjestöä, kun huomioidaan rekisteröidyt yhdistykset sekä säätiöt. Näistä noin 200 toimii valtakunnallisesti. (SOSTE 2022a.) Valtakunnallisesti toimiville yhdistyksille on tunnusomaista niiden toiminnan ammattimaisuus. Ne ajavat jäsenistönsä etuja asiantuntijuuden, edunvalvonnan ja vaikuttamistoiminnan kautta. Valtakunnallisesti toimiviksi yhdistyksiksi katsotaan myös kattojärjestöt, joiden jäseninä on saman toimintasektorin valtakunnallisia- ja paikallisyhdistyksiä. Suurin osa Suomessa toimivista sosiaali- ja terveysalan yhdistyksistä on paikallisyhdistyksiä. Niiden toiminta on pienimuotoista ja keskittyy yleisimmin sosiaaliseen kanssakäymiseen, vertaistukeen ja pienimuotoiseen neuvontaan. Näiden lisäksi Suomessa toimii selkeästi palveluntuotantoon keskittyneitä yhdistyksiä. (Lind 2020, 31.) Tässä opinnäytetyössä käytetään termiä yhdistys, jolla viitataan ainoastaan rekisteröityihin yleishyödyllisiin yhdistyksiin, ei säätiöihin.

Sosiaali- ja terveysalalla toimivat yhdistykset pyrkivät tavoittamaan ja tukemaan yhteiskunnallisesti haavoittuvassa asemassa olevia ja vaikeissa tai erityisissä elämäntilanteissa olevia henkilöitä sekä heidän läheisiään. Niiden toiminnan lähtökohtana on useimmiten jonkun tietyn ihmisryhmän hyvinvoinnissa havaittu puute. Tavoitteena on tukea näiden ihmisryhmien hyvinvointia ja toimintakykyä tarjoamalla tukea, apua, tietoa sekä osallistamalla heitä yhdistyksen toimintoihin. Keskeistä toiminnassa ovat vertaistuen, kokemusasiantuntijuuden sekä vapaaehtoistyön erilaiset muodot. Yhdistysten toiminta tapahtuu pääasiassa palvelujärjestelmän katvekohdissa, paikaten sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän puutteita. (SOSTE 2022b., Ranta yms. 2020, 21-22.)

Alalla toimivien yhdistysten työ on merkitsevää myös yhteiskunnallisesti. Ne ottavat osaa julkiseen keskusteluun, tuoden näkyväksi vallitsevia epäkohtia ja erilaisten ihmisten tarpeita. Niiden toiminta on tuottanut ja kehittänyt sosiaali- ja terveysalan palveluita sekä vaikuttanut alan ammattilaisten koulutukseen. (SOSTE 2022b.) Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset kehittävät jatkuvasti palveluita, toimintamalleja ja prosesseja. Ne tekevät myös keskenään monipuolista yhteistyötä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan näkökulmasta. (Ranta yms. 2020, 8-9.)

4 Toiminnan rahoitus

Aatteellisen yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on aatteen toteuttaminen taloudellisen toiminnan sijasta. Tästä syystä sen varsinaisen toiminnan tuotot eivät yleensä riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja. (Perälä & Perälä 2006, 29-30.) Voittoa tavoittelemattoman yhdistyksen tulorakenne eroaa liiketoimintaa harjoittavan yrityksen tulorakenteesta, joka saa tuloa tavaroiden tai palveluiden myynnistä. Yhdistysten toiminnan rahoitusmahdollisuudet ovat rajalliset, koska ne toimivat avustusten, jäsenmaksujen ja lahjoitusten varassa. (Bowman 2011, 2.) Yhdistykset ovat käytännössä täysin riippuvaisia ulkopuolisesta rahoituksesta (Ranta yms., 2020. 24).

Ulkopuolelta saatu rahoitus edellyttää yhdistykseltä avointa ja läpinäkyvää talouden raportointia. Sidosryhmät, kuten toiminnan rahoittajat ja yhdistyksen jäsenet, ovat kiinnostuneita varojen hankinnasta ja niiden käytöstä. Kilpailu rahoituksesta ja julkisyhteisöjen roolin muuttuminen rahoittajasta palvelun ostajaksi on tehnyt ulkoisesta raportoinnista avoimempaa ja ammattimaisempaa. Useat yhdistykset laativat lainmukaisen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lisäksi sidosryhmille tarkoitetun epävirallisen vuosikertomuksen toiminnastaan ja taloudellisesta asemastaan. Avoin ja läpinäkyvä raportointi voi olla yksittäisen lahjoittajan tai jäsenen näkökulmasta olennaista, luoden myös uskottavuutta ja luotettavuutta rahoittajien suuntaan. (Perälä & Perälä 2006, 285-286.)

Tyypillisesti yhdistysten toimintaa rahoittaa samanaikaisesti moni eri taho. Termi ”rahoituspalapelimalli” kuvaa hyvin niiden toimintaa mahdollistavia tulovirtoja. (Pihlaja 2010, 42.) Rahoituksen lähteitä ovat julkiset avustukset, liike- ja palvelutoiminnan tuotot, jäsenmaksutuotot sekä muu varainhankinta (Peltosalmi yms. 2020, 104-105). Vierasta pääomaa ei yleensä käytetä yhdistystoiminnassa rahoituslähteenä (Perälä & Perälä 2006, 254).

Tässä opinnäytetyössä eri rahoituslähteet on jaettu julkisiin avustuksiin ja muihin rahoitusvirtoihin. Esitetyt rahoituslähteet ovat nousseet esille tutkimusta varten läpikäydyistä materiaaleista sekä tutkimushaastatteluista. Kyseessä ei siten ole kattava lista sosiaali- ja terveysalalla toimivien yhdistysten rahoituslähteistä, vaan huomion keskipisteenä on opinnäytetyön tutkimuksen kohteina olevien yhdistysten tulonlähteet.

4.1 Julkiset avustukset

Julkisia avustuksia yhdistyksille myöntävät valtio, muut julkisyhteisöt, julkisoikeudelliset laitokset sekä kunnat. Avustuksia voi hakea myös erilaisilta säätiöiltä. Euroopan yhteisön ja Euroopan unionin myöntämät tuet ovat myös julkista avustusta. (STEA-avustusopas 2023. 2022, 15.)

Julkisyhteisön myöntämä avustus ei yleensä ole kertaluontoinen, vaan vuodesta toiseen toistuva. Avustuslaji määrittelee myönnetyn avustuksen käyttökohteen. Yleisavustusta ovat avustukset, jotka on saatu yleisesti yhdistyksen varsinaiseen toimintaan, eikä avustuksen myöntäjä ole kohdistanut niiden käyttöä eri toiminnoille. Kohdennettua toiminta-avustusta puolestaan voi käyttää vain siihen toimintaan, projektiin tai investointiin, johon se on myönnetty. Avustusta voi saada myös vieraan pääoman korkokuluihin. Investointiavustusta käytetään aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan. (Perälä & Perälä 2006, 264-266.)

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää avustuksia oman toimialansa kehittämiseen, terveyden edistämiseen sekä erilaisiin hankkeisiin. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA on ministeriön valtionapuviranomainen, joka vastaa sosiaali- ja terveysjärjestöille myönnettävistä valtioavustuksista. STEAn myöntämiä avustuksia ja toimintaa tarkastellaan tarkemmin luvussa 5. Ministeriö myöntää rahoitusta ja avustusta myös yhdeksällä muulla osa-alueella, jotka eivät ole STEAn hallinnoimia. Näistä osa-alueista neljä nousi esiin tätä tutkimusta varten tehdyissä haastatteluissa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022a.)

Terveyden edistämisen määräraha on harkinnanvarainen, vuosittain Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) haettava rahallinen tuki. THL arvioi avustushakemukset ja esittää varojen käyttösuunnitelman sosiaali- ja terveysministeriölle, joka päättää avustusten myöntämisestä. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2022.) Määrärahan käyttötarkoituksena on terveyden edistäminen sekä päihteidenkäytön ja tupakoinnin ehkäiseminen ja vähentäminen. Lisäksi terveyden edistämisen määrärahalla rahoitetun hankkeen tulee vastata yhteen tai useampaan vuosittain vaihtuvaan teemapainopisteeseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022b.)

Tartuntatautien valvonnan määräraha haetaan ja myönnetään sosiaali- ja terveysministeriössä. Määräraha on harkinnanvarainen ja sitä voidaan myöntää hankkeisiin, joilla pyritään ehkäisemään ja vähentämään tartuntatauteja. Samoin kuin terveydenedistämisen määrärahassa, myös tartuntatautien valvonnan määrärahan myöntämisen perusteena on hankkeen vastaaminen säännöllisesti vaihtuviin painopistealueisiin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022c.)

Aluehallintovirasto (AVI) myöntää opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksia nuorisotyöhön. Avustukset ovat harkinnanvaraisia ja myöntökriteerit vaihtelevat avustusmuodoittain. (Aluehallintovirasto 2022.)

Yhdistyksillä on mahdollisuus hakea erilaisia työvoimapolitiittisia tukia, joiden avulla maksetaan työllistettyjen henkilöiden palkkoja. Kyseessä ei varsinaisesti ole yhdistyksen näkökulmasta lisäystä rahoitusvirtaan, koska tuki kohdistuu työllistetyn henkilön palkkakuluihin. Tuen avulla saadaan kuitenkin henkilöresursseja yhdistyksen toimintaan. Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää tukia työllisyyden parantamisen näkökulmasta. Avustuksia hallinnoivat paikalliset työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot). Palkkatukea on mahdollista hakea työttömän työnhakijan palkkaamiseen, tukea on mahdollista saada 30-100 % työllistetyn henkilön

palkkakustannuksista. Työllisyyspoliittisella avustuksella valtio tukee yhdistyksiä palkkaamaan työttömiä työnhakijoita edistääkseen heidän työllisyyttään. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022a; 2022b.) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) myöntää toimialueidensa mukaisia rahoituksia, avustuksia ja tukia. Sosiaali- ja terveysalan yhdistyksen näkökulmasta hyödynnettävät avustukset ovat osa työn palveluiden avustuksia ja korvauksia. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2022.)

Kunnat voivat halutessaan myöntää avustuksia yhdistyksille. Kuntien rahallisessa tuessa yleishyödyllisille yhdistyksille, pyrkimyksenä on eri väestöryhmien hyvinvoinnin parantaminen. Yhdistyksen saama kunta-avustus tulee käyttää avustuksen myöntäneen kunnan alueella. Toiminnan tulee kohdistua kuntalaisiin, tai sen tulee hyödyttää kuntalaisia. Kuntien myöntämät avustukset voivat olla yhdistyksen kokonaistulovirtojen kannalta pieniä. Rahallisen avustuksen sijaan toimintaa voidaan tukea esimerkiksi vuokraamalla yhdistyksille edullisia toimitiloja kunnan alueelta. (Harju & Niemelä 2011, 51.)

Säätiöt toimivat tietyn hyödyllisen tarkoituksen toteuttamista varten sen perustajan tahdon mukaisesti. Tunnusomaista niiden toiminnalle on pysyvyys ja muuttumattomuus. Niillä ei ole omistajia tai jäsenistöä. Säätiöt voivat halutessaan jakaa avustuksia tukeakseen niiden tarkoituksen mukaista toimintaa. Avustuksista päätettäessä, säätiön hallituksen tulee ottaa säätiön tarkoitus huomioon eikä se voi päättää uusista avustuskohdeista. Avustusten jakaminen tulee perustua säätiön sääntöihin, joissa sen tulee olla määritelty yhdeksi toimintamuodoksi. (Hannula, Kilpinen & Lakari 2015, 14; 75.)

Euroopan unioni tukee erilaisia hankkeita myöntämällä niille taloudellista tukea. Hankkeen rahoitus voi olla suoraa EU-rahoitusta, tai yhteistyöhön perustuvaa rahoitusta, jolloin myönnetyn avustuksen hallinnointi tapahtuu yhteistyössä kansallisen viranomaisen kanssa. Tässä tutkimuksessa useimmiten esiin noussut EU:n avustusmuoto on Euroopan rakenne- ja investointirahaston Euroopan sosiaalirahaston (ESR) myöntämät avustukset. Suomessa ESR:n avustuksia hallinnoi sosiaali- ja terveysministeriö. Tuella pyritään vaikuttamaan työllisyyteen ja työvoiman liikkuvuuteen. (Euroopan unioni 2022; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022d.)

Tutkimusta varten tehdyissä haastatteluissa muita Euroopan unionilta saatuja julkisia avustuksia ovat olleet Euroopan unionin sisäasioiden rahastot eli ns. EUSA-rahastot. Kyseessä on kolme erilaista rahastoa, joiden tuella pyritään vaikuttamaan turvallisuuteen, maahanmuuttoasioiden tehokkaaseen hallintaan sekä viisumipolitiikkaan. EUSA-rahastojen hallinnoinnista vastaa sisäministeriö. (EU:n sisäasioiden rahastot 2021-2027, 2022.) Lisäksi yhdellä tutkimuksessa mukana olleella yhdistyksellä on kokemusta hankkeesta, joka on osa Euroopan komission rahoitusohjelmaa (Euroopan komissio 2022).

4.2 Muut rahoitusvirrat

Yhdistyksen varsinaista toimintaa rahoitetaan varainhankinnalla. Vakiintuneen käytännön mukaan varainhankinta pitää sisällään rahankeräyksistä, jäsenmaksuista ja lahjoituksista saadut tuotot.

Rahankeräys tarkoittaa varojen keräämistä ilman vastiketta yleisöön vetoamalla. Keräyksen edellytyksenä on Poliisihallituksen myöntämän rahankeräysluvan voimassaolo ja kerätyt varat tulee käyttää rahankeräysluvassa mainittuun tarkoitukseen. Yhdistys voi periä jäseniltään jäsenmaksua, jonka oikeuttaa yhdistyksen jäsenyyteen yleensä kalenterivuodeksi. (Perälä & Perälä 2006, 255-256; 258-259.)

Lahjoituksia voivat antaa niin yksityishenkilöt kuin yrityksetkin. Samoin kuin rahankeräyksessä, yhdistykselle kyse on vastikkeettomasta tulosta. Rahan lisäksi lahjoitus voi olla työpanos, esimerkiksi yhdistykselle tehty vapaaehtoistyö. Kuten lahjoitukset, myös testamentit ovat luonteeltaan yleensä kertaluontoisia. Lahjoituksen tai testamentin antaja voi halutesaan määritellä lahjoitetulle omaisuudelle käyttötarkoituksen, johon vastaanottaja sitoutuu. Tällaisissa tapauksissa saadut varat rahastoidaan yhdistyksen pääomaksi ja rahaston avulla seurataan varojen käyttöä. Omakatteinen rahasto muodostetaan silloin, kun lahjoituksen tai testamentin antaja on käyttötarkoituksen määrittelyn lisäksi määrännyt varat pidettäväksi erillään yhdistyksen muista varoista. (Perälä & Perälä 2006, 261; 263.)

Yhdistys voi halutessaan harjoittaa liiketoimintaa varainhankintatarkoituksessa. Sen tulee kuitenkin olla pienimuotoista. Lain mukaan elinkeinotoiminnan tulee olla kirjattuna yhdistyksen sääntöihin, tai sen on muutoin välittömästi liityttävä yhdistyksen tarkoituksen toteuttamiseen. (Yhdistyslaki 503/1989, 5§.)

Liiketoimintaa harjoittavat yritykset voivat tehdä yhdistyksille lahjoituksia, mutta toimijoiden välisellä yhteistyöllä voi olla muitakin muotoja. Yhteistyö voi olla joko kiinteää tai löyhää, kyse voi olla myös toiminnallisesta yhteistyöstä tai sponsoroinnista. Toiminnallista yhteistyötä on operatiivinen kumppanuus, jossa toinen osapuoli ostaa toiselta jotain. Taktisessa kumppanuudessa yrityksen ja yhdistyksen kumppanuus on jo tiiviimpää, koska tavoitteena on osapuolten toimintojen päällekkäisyyksien poistaminen ja toiselta oppiminen. Strategisessa kumppanuudessa toimijat ovat riippuvuussuhteessa toisiinsa eikä toiminta olisi mahdollista ilman kumppania. Sponsoroinnissa yritys saa rahallisen tuen, palveluiden tai tuotteiden vastineeksi itselleen tunnettuutta ja positiivista näkyvyyttä. (Vuokko 2010, 214-243.)

Yhdistyksellä voi olla sijoitusomaisuutta, joka ei välittömästi palvele sen varsinaista aatteellista toimintaa. Sijoitusomaisuudesta saaduilla tuotoilla voidaan kuitenkin rahoittaa varsinaista toimintaa. Yhdistysten sijoitusomaisuutta voivat olla osakkeet, arvopaperit ja kiinteistöt, joiden tuotot voivat olla korko-, osinko- ja vuokratuottoa. Aatteellisen yhteisön

toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen, joten sijoitustoiminnalla ei voida tavoitella maksimaalista tuottoa suurella riskillä. (Perälä & Perälä 2006, 270; 110.)

5 STEA-avustukset

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva viranomainen, joka vastaa sosiaali- ja terveysjärjestöille myönnettävistä valtionavustuksista (STEA 2022a). STEAn hallinnoimat avustukset koostuvat Veikkaus Oy:lle kertyneistä rahapelituotoista (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 1). Avustusta voivat hakea rekisteröidyt oikeustoimikelpoiset yleishyödylliset yhteisöt ja säätiöt, joiden toiminnan tarkoituksena on terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen (STEA 2022b). STEA vastaa avustushakemusten käsittelystä, avustusehdotusten valmistelusta sekä avustusten maksamisesta että valvonnasta (STEA 2022a).

STEA-avustukset jaetaan neljään erilaiseen avustuslajiin sen käyttötarkoituksen mukaan. Kohdennettu toiminta-avustus (Ak-avustus) myönnetään vuodeksi kerrallaan, tarkoitukseltaan rajattuun ja vakiintuneeseen yleishyödylliseen toimintaan. Yleisavustus (Ay-avustus) on myös vuosittain haettava avustus. Sillä voidaan kattaa järjestön sääntöjen mukaista yleishyödyllistä toimintaa sekä siihen liittyviä yleiskuluja. Hankeavustuksilla (C-avustus) järjestöillä on mahdollisuus kehittää ja käynnistää uusia toimintatapoja- ja muotoja. Avustus myönnetään koko hankkeen keston ajaksi, kuitenkin enintään kolmeksi vuodeksi. Investointiavustukset (B-avustus) on tarkoitettu erityisryhmien tukiasuntojen hankintaan ja muihin erikseen määriteltyihin investointeihin. (STEA-avustusopas 2023. 2022, 14.)

Yhdistysten tulee käyttää avustusta siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. STEAn avustusehdoissa on määritelty ei-hyväksyttäviä kuluja, joihin avustusta ei voi käyttää. Tällaisia ovat esimerkiksi lainojen lyhennykset, muiden avustuskohdeiden kustannukset, alijäämät sekä varainhankinnasta aiheutuvat kulut. Järjestöt ovat velvollisia raportoimaan avustusten käytöstä vuosittain. (STEA-avustusopas 2023. 2022, 33; 24-25;51.)

STEA-avustuksia haetaan pääsääntöisesti kahdesti vuodessa erikseen ilmoitettujen hakuajkojen puitteissa. Uusia avustuksia seuraavalle kalenterivuodelle haetaan keväällä ja jatkoavustuksia syksyllä. Avustushakemukset tehdään sähköisesti STEAn verkkoasioinnin kautta, mikä edellyttää organisaation käyttäjiltä sähköistä tunnistautumista. (STEA-avustusopas 2023. 2022, 5.)

STEA-avustusopas on yksityiskohtainen ohjeistus avustushakemusprosessista ja sisältä mm. ohjeet hakemusten tekoon. Yksinkertaistettuna avustushakemuksen tulee sisältää kuvaus suunnitellusta toiminnasta, sen tavoitteet ja talousarvio. Käytännössä hakemukseen tulee kirjoittaa tarkat suunnitelmat ja perustelut avustusten käytölle. Hakijan tulee perustella tarve

toiminnalle, toiminnan yhtymäkohdat toiminta-alueella jo tehtävään samankaltaiseen toimintaan, konkreettiset tavoitteet ja kohderyhmä. Toiminnan on oltava tavoitteellista, joten tavoitteet ja tulokset tulee määritellä hakemuksessa. Toimintaa on kyettävä mittamaan, jotta aikaansaadut muutokset tulevat näkyväksi. Avustushakemuksessa tulee määritellä avustushakemuksen kohteena olevalle toiminnalle sen tuloksellisuutta kuvaavat mittarit. Lisäksi hakemuksessa tulee kertoa, kuinka toimintaa tullaan seuraamaan ja arvioimaan. (STEA-avustusopas 2023. 2022, 19-21.)

Edellä on kuvattu kirjallinen avustushakemus yksinkertaisimmillaan. Hakemuksen lähettämisen jälkeen STEA-arvioi hakemuksen talousarvioineen ja valmistelee avustusehdotuksen sosiaali- ja terveysministeriölle. Mikäli esitetty avustus eroaa euromääräisesti oleellisesti haetusta avustussummasta, STEA voi pyytää avustuksen hakijalta tarkennetun toimintasuunnitelman talousarvioineen. Tämän jälkeen STEA antaa avustuspäätöksensä. (STEA-avustusopas 2023. 2022, 31-32.)

6 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Irti Huumeista ry. Tutkimuksella pyritään selvittämään, millä muilla tavoin, kuin STEAn myöntämällä avustuksilla sosiaali- ja terveysalalla toimivat yhdistykset rahoittavat toimintaansa. Kysymykseen pyritään löytämään vastaus tilinpäätöstiedoista, julkisista lähteistä sekä yhdistysten henkilökuntaa haastatteleamalla. Lisäksi tarkastellaan tutkimuksen kohteena olevien yhdistysten avustushakemusprosesseja.

Tutkittavaksi valikoitui neljä yhdistystä, joilla on samanlaisia ominaispiirteitä opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa. Ne toimivat sosiaali- ja terveysalalla ja niiden pääasiallisena rahoittajana toimii STEA. Kolme yhdistyksistä toimii valtakunnallisesti, yksi alueellisesti. Tutkimuksen kannalta on tarkoituksenmukaista, että benchmarkattavat yhdistykset ovat luonteeltaan ja toiminnoiltaan samankaltaisia Irti Huumeista ry:n kanssa, jotta tulokset ovat konkreettisesti hyödynnettäviä. Jokaisella yhdistyksellä on kuitenkin toisistaan pääasiallisesti eroavat kohderyhmät.

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen vuoden 2024 voimaan astuvan rahoitusmallin muutoksen vuoksi. Tuoreimman Järjestöbarometrin mukaan (2020, 110) sosiaali- ja terveysalanjärjestöt näkivät toimintansa taloudellisina riskeinä avustusten saatavuuden, tason ja jatkuvuuden. Lisäksi huolenaiheena nähtiin STEAn ja nykyisen avustusjärjestelmän tulevaisuus sekä järjestöjen vahva riippuvuus STEAsta. Yhdistyksen näkökulmasta yksikanavainen rahoitus voidaan nähdä riskinä toiminnalle, kun taas laaja rahoituspohja mahdollistaa erilaisten toimintojen toteuttamista. Yhdistyksen toimiessa vain yhden rahoittajan varassa, pystyy rahoittaja avustusten myöntämisellä ohjaamaan sen toimintaa. Kaikilla eri avustusten myöntäjäillä on omat

avustusehtonsa, ja ne myöntävät avustuksia omien toiminta-alueidensa ja intressiensä mukaisiin toimintoihin. Yksikanavaisen rahoituksen riski syntyy siitä, että yhdistyksen olemassaolo voi vaarantua kyseisen rahoittajan pienentäessä avustusmäärää tai päättäessä avustukset kokonaan. Eri avustushakemukset tehdään pääsääntöisesti vuosittain ja eri rahoittajien aikataulujen takia voi hakuprosesseja olla käynnissä jopa kuukausittain. Avustushakemusprosesseja arvioimalla ja kehittämällä voidaan saavuttaa resurssien tehokkaampaa käyttöä ja laadukkaampia hakemuksia.

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisen tutkimusotteen menetelmin. Laadullisella tutkimusmenetelmällä pyritään ymmärtämään tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä sen vaikutuspiirissä olevien ihmisten kautta. Tarkoituksena on tuottaa monipuolista ja yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta ilmiöstä sekä uusia näkökulmia. Tyypillisesti aineisto hankintaan yksilö- ja ryhmähaastatteluin, dokumentteja tutkimalla sekä havainnoimalla. (Juuti & Puusa 2020.) Tutkimusmenetelminä on käytetty teemahaastattelua sekä benchmarkingia.

6.1 Teemahaastattelu

Haastattelut ovat tyypillinen tapa tiedonkeruuseen laadullisessa tutkimuksessa. Tutkijan tavoitteena on kerätä tietoa, jonka pohjalta voidaan tehdä johtopäätelmiä. Erilaisia haastattelutyppejä erottaa se, kuinka vapaamuotoisesti haastattelija ja haastateltava keskustelua käyvät. Strukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat muodoltaan ja järjestykseltään vakiot, kun taas teemahaastattelussa keskustelua käydään vapaammin valituista teemoista. Avoimessa haastattelussa tutkija on valinnut aihepiirin keskustelulle ilman teemoja ja se on täysin strukturoimaton. (Puusa 2020.)

Opinnäytetyön haastattelut on toteutettu teemahaastattelun menetelmin. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumuoto. Kysymysten muotoilu voi vaihdella, mutta teemat ja aihepiiri ovat kaikille haastateltaville samat. (Ruusuovuori & Tiittula 2005, 11.) Opinnäytetyötä varten tehtiin viisi teemahaastattelua. Haastattelukysymykset ovat liitteenä työn lopussa.

Haastattelut on tehty yksilöhaastatteluin Teams-sovelluksen kautta. Haastateltavista kolme oli yhdistyksensä taloudesta vastaavia henkilöitä ja kaksi yhdistyksen toiminnanjohtajia. Heillä oli mahdollisuus tutustua kysymyksiin ja teemoihin etukäteen. Aikaa keskustelulle varattiin puolitoista tuntia. Haastatteluissa käytiin läpi yhdistyksen tuloslaskelman mukaisia tulovirtoja sekä keskusteltiin yleisesti yhdistyksen toiminnan rahoituksesta nyt ja tulevaisuudessa. Keskustelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella ja tämän jälkeen ne litteroitiin. Haastateltavat saivat litterointiin perustuvat puhtaaksikirjoitetut tekstit tarkastettavakseen, jotta asiavirheitä välttyttäisiin.

6.2 Benchmarking

Benchmarking on menetelmä, jonka avulla voidaan selvittää oman organisaation prosessien kehittämiskohteita. Omien toimintojen tarkastelun ja kehittämiskohteiden tunnistamisen jälkeen kartoitetaan muita organisaatioita, jotka selviytyvät kyseisistä toiminnoista laadukkaasti. Ulkoisessa benchmarkingissa toimintoja verrataan samanlaisiin organisaation ulkopuolisiin toimijoihin, jolloin vertailtavuus on yleensä hyvä. Tutkimalla muita ja prosesseja vertailemalla niitä, voidaan hyvät käytännöt siirtää osaksi omaa organisaatiota. (Karlöf & Östblom 1993, 33; 77.)

Haastattelujen perusteella on tutkittavana olevilta yhdistyksiltä löytynyt sellaisia käytänteitä, joihin opinnäytetyön toimeksiantaja voi kiinnittää huomiota kehittäessään omaa rahoitukseen liittyvää toimintaansa. Näitä käytänteitä on nostettu esiin luvussa 8, Benchmarking.

7 Tulokset

Tutkimusta varten tehtyjen teemahaastattelujen tulokset esitellään tässä luvussa. Ennen tuloksia on arvioitu tutkimuksen validiteettia sekä reliabiliteettia. Tehtyjen haastattelujen sisältö on esitelty yhdistyskohtaisesti. Ensin tarkastellaan yhdistyksen saamaa julkista rahoitusta, tämän jälkeen muita mahdollisia rahavirtoja. Rahoituksen yhteenvedon jälkeen nostetaan esille avustushakemusprosesseihin liittyviä toimivia käytänteitä. Hakemuksissa tulee kuvata toimintoja tarkasti ja huomioida niiden taloudellinen näkökulma. Niiden tekeminen vaatii aikaa ja resursseja, joten laadukkaan hakemuksen mahdollistavat käytännöt ovat huomion-arvoisia.

Tutkimusta varten on haastateltu Irti Huumeista Ry:n edustajaa ja myös työn toimeksiantajan rahoitusvirrat esitellään tässä luvussa. Yhdistyksistä neljä esiintyy omalla nimellään ja yksi anonymisti. Tämä yhdistys esiintyy Tulokset ja Benchmarking -luvuissa nimellä Yhdistys X.

7.1 Reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimusta tehtäessä tarkoituksena on saada luotettavaa ja totuudenmukaista tietoa, minkä arvioinnissa käytetään reliabiliteettia ja validiteettia. Ne mittaavat luotettavuutta, mutta eri näkökulmista. (Kananen 2011, 118.) Tutkimus on reliaabeli, kun sen tulokset ovat toistettavissa luotettavasti (Hiltunen 2009). Toisin sanoen tutkimuksessa saadaan sama tulos, kun tutkittaessa samaa henkilöä uudestaan, saadaan sama tulos kuin ensimmäisellä kerralla. Teemahaastattelun luotettavuuteen vaikuttaa haastattelun laatu. Laadukkuuteen pystytään vaikuttamaan suunnittelemalla haastattelurunko etukäteen, varmistamalla tekniikan toimivuus haastattelutilanteessa sekä litteroimalla haastattelu mahdollisimman nopeasti. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 186; 184-185.)

Tutkimusta varten haastatellut henkilöt ovat olleet yhdistysten toiminnanjohtajia tai taloudesta vastaavia henkilöitä, joilla on vaadittava tietomäärä ja osaaminen yhdistyksen taloudesta. Teemahaastattelujen perustana on toiminut kyseisen yhdistyksen tilintarkastettu tilinpäätös. Yhdistysten STEA-avustukset ovat julkisia ja ne ovat luettavissa STEAn verkkosivuilta. Tutkimusaineisto ei siten ole tulkinnanvarainen ja sitä voidaan pitää luotettavana.

Arvioitaessa tutkimuksen validiteettia, eli laatua, tarkastellaan tutkimusmenetelmän sopivuutta suhteessa tutkimuksen kohteena olevaan ilmiöön. Oleellista on tutkimusmenetelmän valinta halutun tiedon perusteella. Mikäli valittu tutkimusmenetelmä ei pysty tuottamaan haluttua tietoa, tutkimus ei ole validi. (Hiltunen 2009.)

Tässä opinnäytetyössä on tutkimusmenetelminä käytetty teemahaastattelua sekä benchmarkingia. Valitut menetelmät ovat tuottaneet tutkimusongelmaan tarkoituksenmukaista tietoa. Teemahaastattelujen avulla on päästy tutustumaan yhdistysten rahavirtoihin syvemmälle, kuin olisi päästy tutkimalla vain tilinpäätöksiä. Lisäksi haastattelut toivat uusia näkökulmia hakemusprosesseihin sekä aiheen ympärillä käytävään yleiseen keskusteluun. Benchmarkingin avulla on pystytty nostamaan esille rahoitukseen ja prosesseihin liittyviä tekijöitä, joita toimeksiantaja voi muokata omiin toimintoihinsa sopivaksi.

7.2 Ehyt ry

Ehkäisevän päihdetyön EHYT ry on valtakunnallisesti toimiva yhdistys, joka pyrkii ehkäisemään päihde- ja pelihaittoja. EHYT ry:llä on työsuhteessa olevan 80 henkilön lisäksi tuntityöntekijöitä, joten se on Suomen järjestökentällä melko suuri toimija. Yhdistys kouluttaa, osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä ylläpitää ympärivuorokautista Päihdeneuvontapuhelinta ja päihteettömiä kohtaamispaikkoja. Toiminnan keskiössä on ehkäisevä päihdetyö, joka aiheena koskettaa laaja-alaisesti eri toimialoja sekä ikäryhmiä lapsista aikuisväestöön. (EHYT ry 2022; Pakarinen 2022.)

7.2.1 Julkiset avustukset

EHYT ry:n toiminnan pääasiallisena rahoittajana toimii STEA. Vuonna 2021 STEA-avustusten osuus yhdistyksen tuloista on ollut 86 %. (Pakarinen 2022.) Suurin osa rahoituksesta on kohdennettua toiminta-avustusta. Pienempiä myönnettyjä avustuslajeja ovat yleis- ja hankeavustukset sekä investointiavustus. (STEA 2022c.)

EHYT ry:llä on käynnissä kolme julkisin varoin rahoitettavaa hanketta. Yhdistys toimii näissä hankkeissa osatoteuttajana. Hankkeiden pääasiallisesta hallinnoinnista vastaava toimija delegoi Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Euroopan sosiaalirahaston myöntämän osuuden hankeavustuksesta EHYT ry:lle. (Pakarinen 2022.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) myöntämällä terveyden edistämisen määrärahalla EHYT ry pystyy toteuttamaan kokonaisuudessaan yhden tai kahden työntekijäresurssin vaatiman hankkeen. Avustus myönnetään kokonaiselle hankkeelle, jolle ei siten tarvitse hakea jatkoavustusta vuosittain. Terveiden edistämisen määrärahan saaminen ei ole helppoa, koska hakijoita on runsaasti verrattuna myönnettävien avustusten määrään. Sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi, ministeriöistä EHYT ry:n toimintaa tukee opetus- ja kulttuuriministeriö. Sen myöntämä hankeavustus kohdistuu nuorisotalon osaamiskeskustoimintaan. (Pakarinen 2022.)

Euroopan sosiaalirahaston kansainvälisessä hankkeessa toimiminen vaatii yhdistykseltä omahoitosuutta. EHYT ry on hakenut ja saanut omahoitosuutensa STEAlta. Yhdistyksen hallinnolle on aina kuormittavampaa, mitä enemmän käynnissä on samanaikaisesti erilaisia hankkeita. Olemalla osatoteuttajan roolissa, vie raportointi vähemmän hallinnolta resursseja. Harva rahoittaja myöntää avustuksia hallinnollista työtä varten, mutta Euroopan sosiaalirahaston hankkeessa tätä on mahdollista hakea. (Pakarinen 2022.)

Työ- ja elinkeinoministeriön myöntämällä palkkatuella on EHYT ry pystynyt työllistämään ihmisiä pääasiassa aikuisille suunnattuihin kohtaamispaikkoihin. Yhdistyksen näkökulmasta työllistäminen on merkittävää, vaikka palkkatukea ei katsoisikaan tulonlähteeksi. Palkkatuki voi kattaa työntekijän kokonaispalkan, aiheuttaen työnantajalle kuitenkin hallinnollisia menoja ja työnantajavelvoitteita. (Pakarinen 2022.)

Kunta-avustuksia on mahdollista hakea niistä kunnista, joissa yhdistyksillä on konkreettista paikallista toimintaa. EHYT ry toimii pääasiassa valtakunnallisesti, joten käytännössä kunnat voivat rahoittaa aikuisille tarkoitettujen kohtaamispaikkojen toimintaa. Avustussummat ovat kohtuullisen pieniä. Lahdessa sijaitseva kohtaamispaikka toimii osakehuoneistossa, joka on yhdistyksen omaisuutta. (Pakarinen 2022.)

Yhdistyksellä on jonkin verran kokemusta säätiöistä rahoittajina. Toimintaa on rahoittanut muutaman vuoden ajan Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne. Myönnetty avustus on kohdennettu ruotsinkieliseen pelikasvatukseen. EHYT ry:n näkökulmasta säätiöt ovat haastava rahoituksen lähde. Koska yhdistys on melko suuri, muutaman tuhannen euron avustuksen hakeminen vie hallinnollista resurssia eikä tuota siihen nähden tarpeeksi hyötyä. Suomessa on vain vähän säätiöitä, jotka pystyvät rahoittamaan kokonaisia yhden henkilöresurssin vaativia hankkeita vuodeksi. Tällaisilla säätiöillä on usein jo vakiintuneet avustuskohteet, joten uutena hakijana rahoituksen saaminen on hankalaa. Pienemmille yhdistyksille säätiöt toimivat rahoittajina paremmin, koska ne voivat hyödyntää toiminnassaan paremmin pienempiä avustuksia. Haettavaan avustukseen liittyy myös arvokeskustelu. EHYT ry on tarkka yhteistyökumppaneistaan. Yhteistyötä ei tehdä sellaisten kumppaneiden kanssa, joilla on kontakteja päihdeteollisuuteen, panimoalaan tai peliteollisuuteen. (Pakarinen 2022.)

7.2.2 Muut rahoitusvirrat

Lahjoitus- ja jäsenmaksutuotot tuovat EHYT ry:lle hyvin pienimuotoista tuloa. Lahjoituksia on voitu pyytää pienimuotoisilla kampanjoilla kohtaamispaikkojen toimintoihin liittyen. Yhdistyksellä ei ole lainkaan henkilöjäseniä, vaan pientä jäsenmaksua maksavat sen 120 jäsenyhdistystä. Keskusteluja yhteistyöstä on käyty lahjoituslusta Lahjoittamon kanssa. Tämän ei kuitenkaan uskota tuovan kovinkaan suuria tuottoja, koska päihdetyö lahjoituskohteena ei todennäköisesti vetoa suureen yleisöön. Kannattavampana nähdään keskittyminen yritys yhteistyöhön ja sen kehittämiseen. Muutaman valikoidun kumppanin kanssa tehtävä yhteistyö on resurssien kohdentamisen kannalta järkevämpää kuin lahjoitusten pyytäminen yksittäisiltä ihmisiltä. Yhdistyksellä on hieman kokemusta yritys yhteistyöstä, mutta rahallisen tuen sijaan yhdistys on saanut vastineena esimerkiksi medianäkyvyyttä. Varainhankintaa voidaan tuottojen lisäämisen lisäksi tarkastella tiedotuksellisesta näkökulmasta. Se voi olla tietoisuuden lisäämistä päihde- ja pelihaittoihin liittyen. Varainhankinta on hankalaa, koska yhdistyksellä ei ole omaisuutta, jota se pystyisi hyödyntämään varainhankinnassa eikä valtionavustuksia voida siihen kohdentaa. (Pakarinen 2022.)

EHYT ry:lle taloudellisesti merkittäväntä koulutustoimintaa on nuorten parissa tehtävä oppilaitos yhteistyö. Siitä syntyneillä tuotoilla pystytään kattamaan kulut, joita ovat valtakunnallisesti toimiville kouluttajille maksettavat kulukorvaukset. Yhdistys kouluttaa sosiaali- ja terveysalan sekä kunta-alan ammattilaisia. Koulutuksia tarjotaan myös räätälöityinä muille työntekijöille ja yrityksille. (Pakarinen 2022.)

Taseessa EHYT ry:llä on kaksi omakatteista rahastoa. Pelitoiminnan tutkimussäätiön purkautuessa yhdistys sai osuuden pääomasta, jonka käyttö on kohdennettu rahapelitutkimukseen. Myös Terveys ry:n varat on rahastoitu ja niiden käyttö on kohdennettu määrättyyn käyttötarkoitukseen. Lisäksi EHYT ry:llä on vähän sijoitettuna varallisuutta. (Pakarinen 2022.)

Yhdistyksen toiminnan mahdollistavat lähes kokonaan julkiset avustukset, joista STEAn osuus on suurin. Konkreettista paikkaan sidottua toimintaa on vain niissä kunnissa, joissa toimii kohtaamispaikka Elokolo, joten kunta-avustusten osuus kokonaisuudesta on vähäinen. Osa kohtaamispaikkojen henkilökunnasta on pystytty palkkamaan palkkatuella. Erilaisia hankkeita rahoittaa tällä hetkellä Euroopan sosiaalirahasto, Terveystien ja hyvinvoinnin laitos sekä opetus- ja kulttuuriministeriö. Toiminta-avustusta on saatu Stiftelsen Brita Maria Renlunds minneltä, mutta yhdistyksen suuren koon takia säätiöt nähdään haastavina rahoittajina, niiden myöntämien avustusten pienimuotoisuuden takia. Muita rahoitusvirtoja ovat euromääräisesti pienet lahjoitus- ja jäsenmaksutuotot. Koulutustoiminnan tulovirroista merkittäväntä on oppilaitos yhteistyö.

Pakarisen (2022) mukaan avustushakemusprosesseja ei koeta kuormittavaksi, niiden tekemisen jakautuessa useamman työntekijän vastuulle. Yhdistyksellä on tällä hetkellä 13 STEAn

myöntämää avustusta, joten prosessit ovat aikaa vieviä. Käytössä on sisäisen laadun varmistamisen rakenne. Erityisasiantuntijasta, toiminnanjohtajasta ja muutamasta osastopäälliköstä koostuva tukitiimi auttaa henkilökuntaa hakemusten ja raporttien teossa. Tarkoituksena on tarkastella ja kommentoida hakemuksia ulkopuolisen silmin, mutta samalla osastopäälliköt pääsevät perehtymään toimintaan oman osastonsa ulkopuolella. EHYT ry:ssä avustushakemusprosessi on hyvissä ajoin aikataulutettu ja työntekijöiden tietäessä roolinsa, voidaan sanoa avustushakemusten laatimisen sujuvan hyvin.

7.3 Hämeen Setlementti ry

Hämeen Setlementti ry on Kanta-Hämeen alueella toimiva sosiaalialan monialajärjestö. Yhdistyksen toiminta koostuu kansalaistoiminnasta, kehittämishankkeista sekä työllistymistä, että kotouttamista tukevasta toiminnasta. Erilaiset toimintamuodot tavoittavat kuntalaisia lapsista senioreihin. (Hämeen Setlementti yleisesite 2020, 3; 13; 15.)

7.3.1 Julkiset avustukset

STEA:n avustusten osuus Hämeen Setlementti ry:n tulovirroista vuonna 2021 on ollut noin 37 %. Aikaisempina vuosina osuus on ollut hieman suurempi maakunnallisen hankkeen takia. (Löyttyjärvi 2022.) Yhdistys saa STEAlta saadaan kohdennettua toiminta-avustusta, hankeavustusta sekä yleisavustusta yhdistyksen yleishyödylliseen toimintaan (STEA 2022d).

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen terveyden edistämisen määrärahojen myöntämisen painopisteet vaihtuvat vuosittain. THL:n avustukset eivät ole ensisijaisesti linjassa Hämeen Setlementti ry:n toiminnan kanssa, sen ollessa pääasiassa sosiaalialan yhdistys. Avustusten myöntämisen painopisteiden vaihtelut ovat kuitenkin mahdollistaneet toteutettavan hankkeen perusterveydenhuollon puolella. Erityisesti yhdistyksen senioritoimintaan kohdistuvia hankkeita tarkastellaan terveyden edistämisen määrärahan näkökulmasta. (Löyttyjärvi 2022.)

Etelä-Suomen aluehallintoviraston avustuksella rahoitetaan nuorten työpajatoimintaa. Kyseessä on opetus- ja kulttuuriministeriön avustus, jota aluehallintovirasto hallinnoi. Neljänä toimintavuotena avustuksen määrä oli huomattavasti suurempi verrattuna aikaisempiin vuosiin. (Löyttyjärvi 2022.)

Euroopan sosiaalirahaston rahoittamia hankkeita on toteutettu yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Itsenäisesti toteutettava hanke on haastava, koska vaatimuksena on omarahoitusosuus. Tämän järjestäminen voi olla hankalaa, koska on löydettävä avustus, jolla omarahoitulosuus voidaan kattaa. Hämeen Setlementti ry tuottaa palveluita maahanmuuttajataustaisille henkilöille, joten sen on ollut mahdollista hakea ja saada Euroopan unionin sisäasioiden rahastojen AMIF-rahoitusta. (Löyttyjärvi 2022.)

Useamman kunnan alueella toimivaa hanketta rahoittaa kaikki ne kunnat, joiden alueen asukkaat hyötyvät toiminnasta. Hämeenlinnan, Lahden, Forssan, Riihimäen ja Janakkalan lisäksi tätä työllisyyspoliittista toimintaa tukee Hämeen ELY-keskus. Kehittämishanke toimi alkujaan ainoastaan Hämeenlinnassa, mutta Hämeen ELY-keskuksen aloitteesta toimintaa on laajennettu muihin kuntiin Kanta-Hämeen alueella. (Löyttyjärvi 2022.)

Hämeenlinnan kaupunki on yhdistyksen suurin kuntarahoittaja, jonka myöntämät avustukset ovat suuruudeltaan pysytelleet vuosia melko samansuuruisina. Hämeen Setlementti ry:llä on paljon erilaisia toimintoja, joita kaupunki tukee erillisavustuksin. Yhdistyksen tuottama kuntouttava työtoimintaa on osa lakisääteistä sosiaalihuoltoa. Kuntouttavan työtoiminnan palveluita voivat tuottaa kunnat ja yleishyödylliset yhteisöt, mutta eivät liiketoimintaa harjoittavat yritykset. Hämeen Setlementti ry:ltä palvelua ostaa Hämeenlinnan kaupunki. Aiemmin kunnan ja yhdistyksen yhteistyö on perustunut vuosisopimukseen, jossa oli määritelty päivämaksu. Nykyään palvelun tuottaminen perustuu palveluseteleiden käyttöön. (Löyttyjärvi 2022.)

Yhtä Hämeen Setlementti ry:n toimintamuotoa rahoittavat STEA ja kunta yhdessä. Tämän yhteistyön ansiosta resurssit toiminnan järjestämiseen ovat suuremmat, kuin ne olisivat pelkän kunta-avustuksen turvin. Joissain tapauksissa kunnalta saatu myönteinen päätös rahalliselle tuelle on olennaista valtakunnallisen tuen saamiselle ja joskus se on jopa edellytys. Kokonaisuuden kannalta kunta-avustuksen määrä voi olla pieni, mutta se on merkittävää toiminnan mahdollistamisen kannalta. Vakiintuneeseen toimintaan on voitu hakea kunnalta euromääräisesti symbolista avustusta, jolla on voitu STEAlle osoittaa sitoutumista ja kehityshalukkuutta. (Löyttyjärvi 2022.)

7.3.2 Muut rahoitusvirrat

Hämeen Setlementti ry:n jäsenmaksutuotot eivät ole merkittäviä ja yhdistyksen oma varainhankinta on myös vähäistä. Yhdistyksellä on ollut poliisihallituksen myöntämä rahankeräyslupa 31.12.2021 asti ja päätöstä kuluvalle vuodelle odotetaan. Resurssien saaminen varainhankintaan on haastavaa. (Löyttyjärvi 2022.)

Hämeen Setlementti ry on harjoittanut ja harjoittaa pienimuotoista liiketoimintaa. Yhdistyksellä on yksi asiakas, jonka taloushallinnosta se vastaa. Palvelun ostaminen Hämeen Setlementti ry:ltä oli toimijalle mieluisa vaihtoehto yhdistyksen hanke- ja STEA-osaamisen takia. Hämeen Setlementti ry tuottaa dynaamisia palveluita, joiden tilaajana ja maksajana on Hämeenlinna kaupunki. Kyse on työllistämispalveluista, jota voi tuottaa sekä yritykset että yhdistykset. Vuoteen 2020 saakka Hämeen Setlementti ry piti yllä arvonlisäverollista kahvilatoimintaa, joka siirtyi sen vastuulle toiminnan käydessä liian suureksi siitä aiemmin vastanneille toimijoille. Lisäksi yhdistys on tehnyt kertaluontoista siivouspalvelua, mutta tämän tyyppinen tulo on satunnaista. (Löyttyjärvi 2022.)

Koulutustoiminta tuo Hämeen Setlementti ry:lle satunnaisesti pienimuotoisia tuloja, jotka voivat koostua luentopalkkioista ja osallistumismaksuista. Luentopalkkiot koostuvat yhdistyksen työntekijöiden pitämistä luennoista esimerkiksi ammattikorkeakouluissa. Osallistumismaksuja voidaan periä, mikäli yhdistys järjestää toimintaansa liittyvän koulutuksen pienelle, rajatulle joukolle. Osallistumismaksujen omakustanneosuudella maksetaan koulutuksesta aiheutuvia tarjoilu- tai muita kuluja. Pääasiassa koulutusta kuitenkin järjestetään järjestön eri toimintojen osana, jolloin se on osallistujille maksutonta. Tulevaisuudessa tavoitteena on asiantuntijapalveluiden ja koulutustoiminnan kehittäminen. (Löyttyjärvi 2022.)

Yhdistys toimii vuokratiloissa, mutta se saa vuokratuloa jälleenvuokraamalla käytössään olevia tiloja. Vuokranantajan kanssa tehty sopimus mahdollistaa tilojen vuokraamisen maksua vastaan esimerkiksi muille työntekijävetoisille yhdistyksille tai vaikkapa asunto-osakeyhtiöiden kokouksille. Vapaaehtoistoimijat saavat käyttää tiloja maksutta. Vuokratuloa tuo kokous- ja tilavuokrien lisäksi jälleenvuokrattavat säilytystilat. (Löyttyjärvi 2022.)

Vuosina 2016-2021 yhdistyksen toimintaa on tukenut Hämeenlinnan kaupungin vuokra-asunnot yhdessä muutaman kiinteistöosakeyhtiön kanssa. Näillä avustuksilla ylläpidetty toimintamuoto kohdistui kyseisissä kiinteistöissä asuvien ihmisten tukemiseen. Toimintamuoto on jouduttu lakkauttamaan avustusten päätymisen myötä. (Löyttyjärvi 2022.)

Hämeen Setlementti ry:n toiminta on hyvin monimuotoista ja sen kohderyhmä on laaja. Tämä on mahdollistanut laajan rahoituspohjan julkiselta puolelta. STEAn ja kuntien myöntämien avustusten lisäksi yhdistyksellä on tulona erilaiset työllisyyspoliittiset tuet. Nuorten parissa tehtävä työ on mahdollistanut rahoituksen hakemista opetus- ja kulttuuriministeriöltä, kun taas seniorityö puolestaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Euroopan sosiaalirahaston rahoittamia hankkeita on tehty yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kanssa tehtävää työtä on rahoitettu Euroopan unionin AMIF-rahastosta. Muita pienimuotoisia rahavirtoja ovat jäsenmaksutuotot, koulutustoiminta ja vuokratuotot. Yhdistyksellä on myös pienimuotoista arvonlisäverollista liiketoimintaa uutena jatkuvana palveluna, mutta myös kertaluontoisesti tehtynä.

7.4 Irti Huumeista ry

Opinnäytetyön toimeksiantaja Irti Huumeista ry toimii valtakunnallisesti ja sen toiminnan kohderyhminä ovat huumeiden käyttäjät sekä heidän läheisensä ja perheensä. Yhdistys tarjoaa vertais- ja ammattitukipalveluita sekä osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun huumeekysymyksistä. (Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2022 2021, 4.)

7.4.1 Julkiset avustukset

STEA:n osuus Irti Huumeista ry:n tulovirroista vuonna 2021 on ollut noin 83 % (Kiuru 2022). Myönnettyjen avustusten kokonaisuus koostuu kohdennetusta toiminta-avustuksesta sekä yleisavustuksesta. Näiden lisäksi yhdistykselle on myönnetty hankeavustuksia sekä hankkeen päätoteuttajan että osatoteuttajan roolissa. (STEA 2022e; Kiuru 2022.)

Vuosittaisten valtakunnallisten Terveysneuvontapäivien järjestäminen siirtyi Irti Huumeista ry:lle vuonna 2019. Tapahtuma oli saanut jo ennen tätä rahoitusta sosiaali- ja terveysministeriön tartuntatautien määrärahoista. Kaksipäiväinen tapahtuma kustannetaan osin tällä julkisella hankeavustuksella, sekä osallistujilta että näytteilleasettajilta perittävillä maksuilla. Kulvana vuonna yhdistys on hakenut ja saanut määrärahaa Terveysneuvontapäivien lisäksi siihen linkittyvään erilliseen hankkeeseen. (Kiuru 2022.)

Euroopan sosiaalirahastolta avustuksia ei ole haettu raskaan hakuprosessin vuoksi. Rahoitusta haettaessa on arvioitava, onko resurssien kohdentaminen mahdollista ja kannattavaa prosessin vaativuuteen ja mahdolliseen lopputulokseen nähden. Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen myöntämää terveydenedistämisen määrärahaa yhdistys ei ole hetkeen hakenut, mutta kulvana vuonna sitä on tarkoitus hakea. (Kiuru 2022.)

Työ- ja elinkeinotoimistolta yhdistys on saanut työllistämisrahoitusta palkkatukien muodossa. Tällöin henkilö on työsuhteessa yhdistyksen kanssa, joka TE-toimiston kanssa sopimukseen perustuen saa avustusta maksettujen palkkojen perusteella. Yhdistykseen työllistetty henkilö voi olla myös työkokeilussa, jolloin vakuutusyhtiö maksaa palkan suoraan työkokeilussa olevalle. Tällöin on kyse kuitenkin enemmän yhteistyöstä vakuutusyhtiön kanssa ja yhdistys hyötyy rahan sijasta saadusta henkilöresurssista. (Kiuru 2022.)

Irti Huumeista ry:n toiminta on valtakunnallista ja sillä on mahdollisuus hakea kunta-avustuksia niistä kunnista, joissa sillä on vakiintunutta ryhmätoimintaa. Kuntarahoittajista suurin on Helsingin kaupunki, jonka lisäksi avustuksia saadaan myös noin kymmeneltä muulta kunnalta. Rahoitusta haetaan vuosittain niistä kunnista, joista on aiemminkin saatu myöntäviä päätöksiä sekä kunnista, joista avustusta ei ole aiemmin saatu. Kuntarahoituksen osuus yhdistyksen tulovirroista on kasvanut viime vuosien aikana noin 20 %. (Kiuru 2022.)

Yhdistys hakee vuosittain rahoitusta valikoiduilta säätiöiltä. Tietyltä säätiöltä voidaan hakea vuosittain, mutta mikäli avustushakemus ei ole minään vuonna ole tuottanut toivottua rahavirtaa, tulee arvioida, kannattaako siihen kohdentaa resursseja. Hakemuksia on tehty niin laajempien hankkeiden rahoittamista kuin tarkemmin kohdennettuja toimintojakin varten. Vuodelle 2022 yhdistys on saanut kohdennettua avustusta Kansansivistysrahastolta. (Kiuru 2022.)

7.4.2 Muut rahoitusvirrat

Keräysten ja lahjoitusten tuotot kasvoivat vuonna 2021. Lahjoitukset tapahtuvat pääasiassa internetin kautta, mutta muutamilla yhteistyökumppaneilla on tiloissaan myös rahankeräysliipas. Pääasiassa lahjoitukset tulevat yksityishenkilöiltä, mutta myös yritykset ovat tehneet lahjoituksia oma-aloitteisti. Kassavirtaa lisää myös kauppojen pullonpalautuspisteillä lahjoituksena saatavat pullonpalautuskuitit. Irti Huumeista ry:llä on kuukausittaista lahjoitustuloa isobritannialaisen UK Online Giving Foundationin kautta. Kotimaista yhteistyötä lahjoitusalojen kanssa ei ole. Yhdistyksen saamat jäsenmaksutuotot ovat pysytelleet vuosia samalla tasolla. (Kiuru 2022.)

Yhdistyksen järjestämästä koulutustoiminnasta ja opiskelijoiden ohjauksesta saatavat tuotot ovat pienimuotoisia rahoituksen kokonaisuuden kannalta. Luentopalkkioita voidaan laskuttaa satunnaisesti, mikäli asiasta on tehty sopimus etukäteen. Tällainen on esimerkiksi toiminnanjohtajan esiintyminen vuonna 2021 Helsingin kirjamessuilla. (Kiuru 2022.)

Yritysyhteistyöhön panostaminen näkyy sponsori- ja yhteistyösopimusten syntymisenä Pro-liiton sekä Indiviorin kanssa, jonka kanssa yhteistyö on käynnistynyt hiljattain. Helsingin seudun liikenne (HSL) on aiempina vuosina sponsoroinut yhtä hanketta matkalipuin, ja vuositasolla summa on ollut merkittävä hankkeen kokonaiskustannusten kannalta. Alkuvuodesta 2022 on alkanut ilmoitusmyynti yhdistyksen julkaisemaan lehteen, mikä tuo myös rahavirtaa. (Kiuru 2022.)

Irti Huumeista ry:llä on vanhoja osakesijoituksia, jotka tuottavat ajoittain osinkoa. Euromääräisesti tuotot ovat vaatimattomia. Vuoteen 2021 käytettävissä on ollut Torstin päivän juhلالisuuksien järjestämiseen tarkoitettu rahasto. Varojen loputtua rahastosta, toimintamuotoa on voitu ylläpitää yrityssponsoroinnin ansiosta. Varakassana yhdistyksellä on muutamia vuosia sitten saatu testamenttilahjoitus. Luotollisia tilejä ei ole käytössä. (Kiuru 2022.)

Yhdistyksen pääasiallinen rahoitusvirta tulee STEAlta. Muuta julkista rahoitusta on usealta eri kunnalta saatavat kunta-avustukset, työllisyyspoliittiset tuet ja tartuntatautien määräraha. Kuluvana vuonna on saatu pienimuotoinen avustus säätiöltä. Muita rahoitusvirtoja ovat koulutustoiminta, erilaiset keräykset ja lahjoitukset sekä jäsenmaksutuotot. Lisätuloa tuovat yritysyhteistyöt ja sponsoroinnit sekä mahdolliset pienimuotoiset osingot.

Irti Huumeista ry:llä on toiminnanjohtajan harkinnassa, mistä avustuksia haetaan. Hakemukset tehdään yhteistyössä useamman työntekijän kanssa muun työn ohessa eikä prosessi ole täysin hioutunut. Työntekijät osallistuvat avustushakemuksien tekemiseen oman työnsä näkökulmasta. (Kiuru 2022.)

7.5 Pro-tukipiste ry

Pro-tukipiste ry:n toiminnan kohderyhmänä on seksi- ja erotiikkapalveluita tarjoavat, Suomessa oleskelevat ihmiset. Sen lisäksi yhdistys tekee ihmiskaupan vastaista työtä. Toiminnan tarkoituksena on edistää kohderyhmien osallisuutta ja oikeuksia. Tuki- ja terveyspalveluita on tarjolla Helsingin, Tampereen ja Turun toimipisteissä sekä valtakunnallisesti verkon välityksellä. (Pro-tukipiste 2022; Olenius 2022.)

7.5.1 Julkiset avustukset

STEA on Pro-tukipiste ry:n pääasiallinen rahoittaja. Sen myöntämien avustusten osuus yhdistyksen tuloista on ollut 83,9 % vuonna 2021 ja se on pysytellyt samansuuruisena useita vuosia. (Olenius 2022.) Yhdistys saa STEA:lta yleisavustusta sekä kohdennettua toiminta-avustusta niin paikalliseen kuin valtakunnalliseenkin toimintaan. Lisäksi käynnissä on yksi hankeavustuksella rahoitettu hanke. (STEA 2022f.)

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä tartuntatautien määräraha on Pro-tukipiste ry:n tulovirroista euromääräisesti toiseksi suurin STEA-avustusten jälkeen. Tartuntatautien määrärahaa yhdistys on saanut pitkän aikaa. Se on merkittävä yhdistyksen toiminnan näkökulmasta, koska sen avulla pystytään ylläpitämään terveystyötä, johon STEA ei myönnä avustuksia. Tartuntatautien määrärahan jaettava kokonaissumma on vuosia pienentynyt ja Pro-tukipiste ry:n saama avustus on ollut laskeva vuoteen 2021 saakka. Vuodelle 2022 avustukseen on saatu korotus. (Olenius 2022.)

Kunta-avustuksia Pro-tukipiste ry saa niistä kunnista, joissa sillä on konkreettista toimintaa. Yhdistys toimii kuitenkin valtakunnallisesti pyrkien vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin maanlaajuisesti ilman, että eri paikkakunnille tarvitsee perustaa yksiköitä. Suurin ja merkittävin kuntarahoittaja yhdistykselle on Helsingin kaupunki. Sen rooli on jo pitkään ollut merkittävä ja tukisumma on ollut kasvava. Myös Tampereen kaupunki on pitkän linjan rahoittaja, jonka myöntämä avustusmäärä on Helsingin tapaan noussut. Kunta-avustuksella yhdistys pystyy maksamaan Tampereen yksikön tilavuokran kokonaisuudessaan. Kolmas ja uusi kuntarahoittaja on Turun kaupunki. Yhdistyksen Turussa sijaitseva yksikkö on perustettu STEAn rahoittamana hankkeena. Määräaikaisen rahoituksen päätyttyä yksikön toimintaa on pystytty jatkamaan STEAn myöntämällä kohdennetulla toiminta-avustuksella, koska palvelulle katsottiin olevan tarvetta alueella. Turun kaupungin rooli rahoittajana ei ole suuri. (Olenius 2022.)

Kokemusta Euroopan sosiaalirahaston avustuksista Pro-tukipiste ry:llä ei ole. Euroopan unionin rahoittamia hankkeita yhdistyksellä on kuitenkin ollut. Näissä rahoittajina ovat toimineet Euroopan unionin sisäasioiden rahasto ja Euroopan komission oikeus-, vapaus- ja turvallisuusosasto. Rahoituksen hakeminen näistä kanavista on byrokraattista ja hankkeiden hallinnointi vaatii uudenlaisen raportointitavan omaksumista. Talouden ja hallinnon näkökulmasta

hankkeet eivät ole aikataulullisesti haasteellisia. Raportointi tapahtuu eri rytmissä verrattuna muihin rahoittajiin, mutta hankkeen koko vaikuttaa työn määrään. (Olenius 2022.)

EU-hankkeissa rahoituksen saamisen edellytyksenä on usein omarahoitusosuus. Yhdistysten on usein haastavaa vastata tähän vaatimukseen. Pro-tukipiste ry:n kokemuksen mukaan STEA on suhtautunut positiivisesti siihen, että osaa sen myöntämästä rahoituksesta on käytetty tähän tarkoitukseen. Keskusteluyhteyden ansiosta rahoittaja on ollut joustava ja nähnyt sen saaman hyödyn joutaessaan avustuksen käytöstä. Toiminnan limittyessä osittain päällekkäin STEAn rahoittaman toiminnan kanssa, saa STEA enemmän vastinetta myöntämälleen avustukselle li-särahoittajan myötä. (Olenius 2022.)

7.5.2 Muut rahoitusvirrat

Yksittäisten ihmisten tekemät lahjoitukset eivät ole rahallisesti suuria, mutta tärkeitä kuitenkin kokonaisuuden kannalta. Korona-aikana lahjoitussumat ovat nousseet. Seksi- ja erotiikka-ala herättää paljon mielikuvia ja ihmisillä on omat mielipiteensä toiminnasta. Kokemuksen mukaan Pro Tukipiste ry on sen vuoksi hankala lahjoituskohde ja samasta syystä yhdistyksellä ei ole omia myytäviä tuotteita. Lahjoituslusta Auttamisestaarkea.fi:n kanssa on äskettäin solmittu yhteistyösopimus. Toimija vastaa Pro-tukipiste ry:n eettisiä arvoja ja kyseisen lahjoituslusan käyttö on riskitön keino hankkia varoja. Jäsenmaksuja yhdistys saa hyvin vähän. Jäsenistö ei ole suuri ja jäsenmaksun maksaminen on vapaaehtoista. (Olenius 2022.)

Vuonna 2017 yhteisvastuukeräyksen kohteena oli ihmiskaupan uhreja tukevia toimijoita. Järjestäjän aloitteesta Pro-tukipiste ry oli yksi keräysvaroin tuettavista kohteista. Se on yksi ihmiskaupan vastaista työtä tekevistä järjestöistä ja sen erityisosaamisena on seksityössä ihmiskaupan uhreiksi joutuneiden ihmisten kanssa toimiminen. Yhteisvastuukeräyksestä saatuja varoja yhdistyksellä on käytössään edelleen. (Olenius 2022.)

Yhteisvastuukeräys ei ole ainoa tapaus, jossa rahoittaja on lähestynyt yhdistystä. Muutamissa tapauksissa Pro-tukipiste ry:n on arvioitu olevan sopiva toimija osaamisensa, toimintansa, olemassa olevan henkilökunnan ja käytössä olevien tilojensa ansiosta. Yhdistys on saanut positiivista palautetta ja kiitosta hyvästä raportoinnista ja varojen hallinnoinnista. Se pyrkii olemaan mahdollisimman läpinäkyvä ja avoin varojen käytöstä. (Olenius 2022.)

Pro-tukipiste ry saa tuloja koulutustoiminnasta sekä luentopalkkioista. Näistä laskutetaan vain silloin, kun palvelun tilaava toimija myös itse laskuttaa osallistujia. Muutoin järjestetty koulutus on maksutonta. Yhdistyksen toiminnanjohtaja on koulutettu työnohjaaja, joka pitää työnohjauksia sosiaali- ja terveysalan toimijoille. Laskutus tapahtuu Pro-tukipiste ry:n kautta ja tästä koostuva tulo näkyy tuloslaskelmassa ohjauspalkkioina. (Olenius 2022.)

Yhdistyksellä on käytössään luotollinen tili ja tietoisuus sen käyttömahdollisuudesta tuo turvaa. Tilin käyttö liittyy rahoittajien maksukäytäntöihin. Euroopan unionin rahoittamissa hankkeissa avustukset tulevat myöhään, joten esimerkiksi palkat pystytään maksamaan ajoissa tililimiitin avulla. (Olenius 2022.)

Pro tukipiste ry:n rahoitusvirrat koostuvat pääasiassa julkisista avustuksista. STEAn jälkeen toiseksi suurin tulovirta on sosiaali- ja terveysministeriön tartuntatautien määräraha. Tärkeä rooli yhdistyksen toiminnan kannalta on myös sen saama kuntarahoitus, jonka määrä on ollut kasvava. Hankerahoitusta on saatu Euroopan unionin sisäasioiden rahastolta sekä Euroopan komissiolta. Muut kuin julkiset rahoitukset ovat kokonaisuuden kannalta hyvin pieniä. Hieman tulovirtaa tuovat luento- ja työnohjauspalkkiot sekä yksityisiltä ihmisiltä saadut lahjoitukset. Pro tukipiste ry:llä on käytössään yhteisvastuukeräysvaroja vuodelta 2017 sekä luotollinen tili, jonka avulla voidaan tarvittaessa mahdollistaa toimintoja. (Olenius 2022.)

Rahoitushakemukset yhdistyksessä tehdään osallistavalla työotteella. Tämä tarkoittaa sitä, että prosessiin osallistuu koko työyhteisö. Hyvän rahoitushakemuksen perustana on ymmärrys siitä, mitä rahoittaja haluaa ja vastaako oma toiminta tätä toivetta. Asiakastyötä tekevät työntekijät suunnittelevat toimintaa, viestien sen selkeästi taloushallintoon, joka arvioi toiminnalle syntyvät kustannukset. Toimintojen realistinen suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen ovat keinoja, joiden avulla avustushakemuksista saadaan paitsi realistisia, myös laadullisesti hyviä. Yhdistyksen talous- ja hallintopäällikkö on luonut työyhteisön käyttöön osallistavan budjetoinnin mallin, ja asiakastyötä tekevät työntekijät osallistuvat arjessa muuttuvien kustannusten budjetointiin. Tämän haastaa työntekijät miettimään, mitä olemassa olevilla varoilla on mahdollista tehdä ja minkälaisia toimintoja toteuttaa. Osallistavan budjetoinnin mallin ansiosta työntekijöillä on kokemus ja tieto budjetoinnista, mistä on ollut hyötyä avustushakemuksia tehtäessä. (Olenius 2022.)

7.6 Yhdistys X

Yhdistys X on sosiaali- ja terveysalalla toimiva keskusliitto, jonka toiminnassa huomioidaan kansalaisjärjestönäkökulma. Yhdistys X:n tehtävänä on toimia kohderyhmänsä edunvalvojana valtakunnallisella tasolla sekä tukea konkreettista asiakastyötä toteuttavia alueellisia jäsenyhdistyksiään. (Asiantuntija 1.) Yhdistys X esiintyy tutkimuksessa anonymisti.

7.6.1 Julkiset avustukset

Yhdistyksen toiminnan mahdollistaa lähes täysin STEA. Tuki koostuu kohdennetusta toiminta-avustuksesta, yleisavustuksesta sekä hankeavustuksesta. Kuntarahoitusten hakeminen ei ole toiminnan valtakunnallisen luonteen huomioon ottaen pääsääntöisesti mahdollista. Keskusliittoon kuuluvat paikalliset jäsenyhdistykset sen sijaan voivat hyödyntää toiminnassaan kuntien myöntämiä avustuksia niin halutessaan. (Asiantuntija 1.)

Aiemmilta vuosilta yhdistyksellä on kokemusta säätiöiden pienimuotoisesta avustuksesta. Hiljattain on myös päättynyt Euroopan sosiaalirahaston tuella rahoitettu hanke. Kyseessä oli kolmannen osapuolen hallinnoima yhteishanke, jossa Yhdistys X toimi osatoteuttajana. Hankkeen hallinnointi on kokemuksen mukaan aikaa vievää ja vaativampaa verrattuna esimerkiksi STEAn vaatimuksiin, vaikka pääasiallinen vastuu olisikin hankkeen päätoteuttajalla. Erityisesti hankkeen alkaessa raportointi ja hallinnointi vaatii resursseja kaiken ollessa uutta, mutta hankkeen edetessä ne muuttuivat kevyemmiksi oppimisen myötä. Yhdistyksessä nähdään mahdollisena hakea Euroopan sosiaalirahastolta rahoitusta täysin omiin hankkeisiin tai osallistua jatkossakin hankkeeseen osatoteuttajan roolissa. Euroopan sosiaalirahaston hankkeet vaativat omavastuurahoitusta ja hallinnollista resurssia, mutta tähän voidaan varautua suunnittelemalla ja ennakoimalla. Euroopan sosiaalirahaston avustus mahdollistaa täysin erilaisia toimintoja kuin STEAn avustukset. (Asiantuntija 1.)

7.6.2 Muut rahoitusvirrat

Koska Yhdistys X toimii lähes täysin STEA-avustusten turvin, muiden kuin julkisten tukien osuus on hyvin pieni. Käytännössä ainoastaan jäsenmaksut tuovat muuta rahoitusvirtaa. Yhdistys on saanut pienimuotoisia lahjoituksia esimerkiksi harrasteryhmiltä, jotka ovat itse tehneet vapaaehtoisia lahjoituksia. Käytössä on myös muutaman tuhannen euron arvoisia testamenttilahjoituksia. (Asiantuntija 1.)

Avustushakemuksen tekeminen STEAlle nähdään Yhdistys X:ssä mahdollisuutena pysähtyä arvioimaan ja refleктоimaan omaa toimintaa sekä yhdistyksen perustehtävää. Avustushakemusten tekeminen on työn tekemisen ja työhyvinvoinnin näkökulmasta hyvä väline tarkastella sitä, mikä on olennaista ja keskitytäänkö työssä oikeisiin asioihin. Yhdistyksen työntekijät osallistuvat prosessiin, toiminnanjohtajan ollessa siitä vetovastuussa. Yhdellä yhdistyksen asiantuntijalla on erityinen rooli rahoitushakemusprosesseissa. Hänen tehtävänä on verrata hakemusten sisältöä rahoittajan vaatimuksiin ja linjauksiin. Toiminnanjohtajan lisäksi hänellä on kokonaisnäkökulma yhdistyksen rahoituksesta ja siihen liittyvistä näkökulmista. Hakemusten kulkiessa työntekijän, asiantuntijan ja toiminnanjohtajan kautta niille tehdään kolminkertainen tarkastus siitä, että ne vastaavat STEAn vaatimuksiin sekä yhdistyksen perustehtävää. (Asiantuntija 1.)

Kuluvan vuoden aikana Yhdistys X:n on tarkoitus tehdä konkreettinen suunnitelma varainhankinnan tulevaisuuden osalta. Suunnitelma tulee sisältämään kolme erilaista linjausta, joiden pohjalta yhdistyksessä aloitetaan keskustelut toiminnan tulevaisuudesta ja sen rahoituksesta. Tavoitteena on selkeä ja jämäkkä näkemys siitä, mistä yhdistyksen toiminnan kokonaisrahoitus tulee koostumaan. Suunnitelma ostetaan yhdistykselle kertyneillä varoilla sen entiseltä työntekijältä. (Asiantuntija 1.)

8 Benchmark

Benchmarkingissa on kyse oppimisesta ja jakamisesta. Se on työkalu, jonka avulla omaa toimintaa voidaan parantaa vertailemalla ja oppimalla muilta. Benchmarkingin avulla hankittua tietoa hyödynnetään mukauttamalla sitä omaan toimintaan sopivaksi. (Patterson, Keppler & Mapson 1995, 4.)

Kuviossa 1 (alla) on esitetty kootusti tutkimuksen kohteena olevien yhdistysten sekä toimeksiantajan viimeaikaiset rahavirrat. Taulukkoa tarkastelemalla voidaan todeta, että toimeksiantajalla, EHYT ry:llä, Hämeen Setlementti ry:llä ja Pro Tukipiste ry:llä on lähes sama määrä erilaisia rahoituksen lähteitä. Yhdistys X puolestaan toimii lähes täysin STEAn avustuksilla, sen muiden rahavirtojen ollessa hyvin pieniä.

	<i>EHYT ry</i>	<i>Hämeen Setlementti ry</i>	<i>Irti Huumeista ry</i>	<i>Pro- tukipiste ry</i>	<i>Yhdistys X</i>
<i>STEA</i>	×	×	×	×	×
<i>Terveystiedon edistämisen määräraha</i>	×	×			
<i>Tartuntatauti- määräraha</i>			×	×	
<i>Opetus- ja kulttuuriministeriön Palkkatuki</i>	×	×	×		
<i>Euroopan sosiaalirahasto (ESR)</i>	×	×			×
<i>EU sisäasioiden rahasto (EUSA)</i>		×		×	
<i>Euroopan komissio</i>				×	
<i>ELY-keskus</i>		×			
<i>Kunta / kunnat</i>	×	×	×	×	
<i>Säätiö</i>	×		×		
<i>Keräys</i>	×	×	×	×	
<i>Jäsenmaksut</i>	×	×	×	×	×
<i>Lahjoitus</i>			×	×	×
<i>Testamentti</i>			×		×
<i>Liiketoiminta</i>		×			
<i>Koulutuspalkkiot</i>	×	×	×	×	
<i>Vuokratuotto</i>		×			
<i>Yritysyhteistyö / sponsorointi</i>			×		
<i>Rahasto</i>	×				
<i>Tuotot sijoitusomaisuudesta</i>	×		×		
<i>Luottolinen tili</i>				×	

Kuvio 1: Tutkimuksen kohteena oleville yhdistyksille myönnetty julkiset avustukset sekä muut rahavirrat

Tarkastelemalla pelkästään rahoituslähteiden lukumääriä, voidaan todeta toimeksiantajan rahoituslähteiden määrän olevan keskimäärin samalla tasolla muiden tutkittujen yhdistysten rahoituslähteiden kanssa. Benchmarkingia apuna käyttäen voidaan kuitenkin tarkastella muiden yhdistysten hyviä käytänteitä ja prosesseja näiden takana. Seuraavaksi nostetaan esiin teema-haastattelujen tuloksia, joista toimeksiantajalla on mahdollisuus oppia ja muokata niitä omaan toimintaansa sopiviksi. Opinnäytetyössä ei ole tarkoituksenmukaista paneutua siihen, kuinka toimeksiantajan tulisi konkreettisesti tuloksia hyödyntää. Tarkoituksena on nostaa esille näkökulmia siitä, mitä benchmarkattavat yhdistykset tekevät hyvin ja toisella tavalla.

EHYT ry:hyn kuuluu itsenäinen ehkäisevän päihdetyön verkosto, joka järjestää vuosittain kaksipäiväisen seminaarin. Verkoston hallinnointi tapahtuu EHYT ry:n koordinaatioyksikön kautta, mutta seminaarin osallistumismaksut eivät ole osa EHYT ry:n rahavirtoja. (Pakarinen 2022.) Kaksipäiväiset Päihdepäivät linkittyvät EHYT ry:n toimintaan, mutta erillisen budjetin vuoksi tapahtumaa ja sen tuottoja ei esitelty luvussa 7.2.2, jossa käsiteltiin yhdistyksen muita rahavirtoja. Päihdepäivien ohjelma koostuu ammattilaispuheenvuoroista ja osallistumisesta peritään osallistumismaksu. Osa ohjelmasta on maksutonta. (Päihdepäivät 2022.) Tapahtuma on rakenteeltaan ja toteutukseltaan saman tyyppinen toimeksiantajan vuosittain järjestämien Terveysneuvontapäivien kanssa. Tarkastelemalla Päihdepäivien toteutusta sisällön, ajankoh- taisuuden ja muiden mahdollisten näkökulmien kautta, opinnäytetyön toimeksiantajalla on mahdollisuus löytää sellaisia käytänteitä ja toimia, jotka auttavat kehittämään Terveysneu- vontapäiviä. Tunnettuuden ja mielenkiinnon lisääminen lisää osallistujia ja siten myös raha- virtaa ja näkyvyyttä.

EHYT ry:llä on tulovirroissaan heille delegeoitua avustusta terveydenedistämisen määrärahoista sekä Euroopan sosiaalirahastolta. Hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä keventää niiden ra- portointia. Useiden erilaisten samanaikaisten hankkeiden hallinnointi voi olla haastavaa ja raskasta, mutta osatoteuttajan rooli mahdollistaa niihin osallistumisen. Yhteistyö muiden toi- mijoiden kanssa mahdollistaa sellaisia hankkeita, joihin ei ole mahdollisuutta saada rahoitusta muualta. Tuoreet kumppanuudet voivat mahdollistaa työn toimeksiantajalle tulovirtoja uu- denlaisten hankkeiden toteuttamiseen.

Hämeen Setlementti ry:n tuloista 37 % on STEAlta. Tämä on huomattavasti vähemmän kuin muilla tutkimuksessa mukana olleilla yhdistyksillä. Tulee kuitenkin huomioida, että Hämeen Setlementti ry:n toimintamuodot eivät ole suoraan verrattavissa olevia toimeksiantajan toi- mintamuotoihin. Muu osa yhdistyksenvuosittaisista tuloista ei kuitenkaan koostu päärahoitta- jan avustuksista, vaan sen rahoitus pohjaa voi kuvata pirstaleiseksi. Rahoituksen näkökulmasta yhdistys on ennakkoluuloton, innovatiivinen ja rohkea luodessaan uusia toiminnan rahoitus- malleja. Tällaista on esimerkiksi pienimuotoisen liiketoiminnan harjoittaminen ja toimitilojen jälleenvuokraaminen. Hämeen Setlementti ry pyrkii hyödyntämään substanssiosaamistaan myymällä taloushallintopalvelua ja kehittämällä myytäviä koulutus- ja asiantuntijapalveluita.

Yhdistys on myös pystynyt luomaan vaikuttavan hankkeen, jonka toiminnan laajentamiseen aloite on tullut suoraan rahoittajalta.

Pro-tukipiste ry on äskettäin solminut yhteistyösopimuksen Auttamisesta arkea -sivuston kanssa. Yhdistys katsoo palvelun tuottajan vastaavan arvojaan ja palvelun olevan taloudellisesti riskitön keino hankkia varoja. Vastaavia lahjoitusaloja ovat mm. Lahjoittamo ja Valitse sydämellä. Alustoja ja sopimusehtoja vertailemalla voi olla mahdollisuus löytää sopiva kumppani, joka tuo yhdistykselle näkyvyyttä tavoittaen suurta yleisöä.

Pro Tukipiste ry:llä sekä toimeksiantajalla taloudesta ja hallinnosta vastaa yksi henkilö. Tämä voi asettaa rajoitteita ja haasteita monen eri hankkeen samanaikaiseen hallintaan ja raportointiin. Pro Tukipiste ry:n talousvastaavan kokemuksen Euroopan unionin hankkeita voi pitää suuritoisina tai raskaina, mutta ne ovat kuitenkin hallittavissa. EU:n vaatiman raportointivan omaksuttua työ helpottuu. Lisäksi hankkeet eivät aikataulullisesti ole päällekkäisiä kotimaisten hankkeiden tai tilinpäätöksen kanssa.

Tutkimusta varten tehdyissä haastatteluissa keskusteltiin rahavirtojen lisäksi avustushakemusprosesseista. STEAlle tehtävät hakemukset ovat yksityiskohtaisia ja vaativat aikaa sekä monen työntekijän panoksen. STEAn lisäksi toimeksiantajalla on kymmenkunta kuntaa rahoittajana, joille hakemukset tehdään vuosittain. Näiden lisäksi on myös laadittava uudet hakemukset esimerkiksi säätiöille ja sosiaali- ja terveysministeriölle tartuntatautien määrärahasta. Avustushakemuksiin liittyvät prosessit eivät ole toimeksiantajalla täysin hioutuneet ja lukumäärällisesti vuosittaisia avustushakemuksia voi olla lähemmäs kaksikymmentä. Määrä vaihtelee haettavien hankeavustuksien mukaan, mutta laskennallisesti hakemuksia voidaan tehdä keskimäärin yhdelle tai kahdelle avustustenmyöntäjälle kuukausittain.

STEAlta haetut avustukset ovat julkista tietoa ja ne ovat nähtävissä viiden viimeisen vuoden ajalta STEAn verkkosivulla. Alla olevassa kuviossa (kuvio 2) on esitetty prosenttimääräisesti, kuinka moneen hakemukseen rahoitus on edellisen viiden vuoden aikana saatu.

Kuvio 2: STEAn myöntämät avustukset hakemuksiin suhteutettuna

EHYT ry:n tekemistä hakemuksista STEAlle 62 % on saanut avustusta ja Hämeen Setlementti ry:n 33 %. Pro Tukipiste ry on saanut rahoitusta 89 % hakemuksistaan, Yhdistys X puolestaan 50 %:lle. Irti Huumeista ry:llä vastaava luku on 16 %. Laskelmassa on kuitenkin hyvä huomioida, että luvut eivät sisällä sellaisia hankkeita, jossa kyseinen yhdistys toimii osatoteuttajana ja on avustuksen käyttäjänä. STEA ilmoittaa myönnetyn avustuksen vain sen pääasiallisesta hallinnoinnista vastaavan yhdistyksen tiedoissa.

Tutkimuksessa mukana olleilla yhdistyksillä on hyvin erilaisia tapoja avustushakemusten tekemiseen. EHYT ry:llä henkilöstön tukena on erityinen tukitiimi, joka tarkastelee hakemuksia objektiivisesta näkökulmasta. Hakemusten tekeminen on aikataulutettu hyvissä ajoin etukäteen. Pro-tukipisteellä on käytössään osallistava toimintatapa, jolloin koko organisaatio osallistuu toiminnan suunnitteluun. Tätä tukee itse kehitetty osallistavan budjetoinnin malli. Laadukkaan ja realistisen avustushakemuksen perustana on ymmärrys rahoittajan toiveiden ja oman toiminnan tarkastelusta ja yhteensovittamisesta.

Yhdistys X hyödyntää avustushakemusprosessit mahdollisuutena pysähtyä tarkastelemaan ja arvioimaan omaa toimintaansa. Avustushakemusprosessissa toiminnanjohtajan lisäksi on yksi asiantuntija, jolla on erityistä osaamista hakemusten tekemiseen. Tämän ansiosta hakemukset ovat linjassa yhdistyksen toiminnan ja rahoittajan näkökulmasta. Omien prosessien tarkastelu ja toimintatapojen kehittäminen auttaa luomaan hakemuksia, jotka vastaavat sekä yhdistyksen että rahoittajan tavoitteisiin. Yhdistys suunnittelee rahoituspohjan tulevaisuuttaan johdonmukaisesti pitkän tähtäimen näkökulmasta. Tulevaisuuteen varaudutaan ostamalla varainhankinnan suunnittelutyötä entiseltä yhdistyksen työntekijältä. Suunnitelma kattaa kolme erilaista linjausta, joiden pohjalta yhdistys hallitus tekee strategisia päätöksiä sen toiminnan tulevaisuudesta ja rahoitusmalleista.

Yhdistyksissä on onnistuttu luomaan suunnitelmallisia prosesseja, jotka ovat kaikki erilaisia. Yhdistykset ovat löytäneet omat tapansa toimia ja käytänteitä, jotka sopivat niiden omaan toimintakulttuuriin. Haastatteluissa nousi myös esille, ettei yhdistysten työntekijöiden joukosta kukaan ole suorittanut ammatillisen varainhankinnan - tuotekehitystyön ammattitutkintoa. Rastorin järjestämän koulutuksen tarkoituksena on tukea tuloksellista toimintaa ja kehittää organisaation prosesseja (Rastor Instituutti 2022).

9 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyössä perehdyttiin viiden sellaisen sosiaali- ja terveysalalla toimivan yhdistyksen rahavirtoihin, joiden toiminnan pääasiallisena rahoittajana on Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA. Tutkimuksen tarkoituksena oli teemahaastatteluja tekemällä löytää sellaisia käytäntöjä ja rahoituslähteitä, joita työn toimeksiantaja pystyy hyödyntämään laajentaakseen rahoituspohjaansa.

Tutkimuksen kohteena olevilla yhdistyksillä on sama pääasiallinen rahoittaja, joten niiden muut rahavirrat jäävät verrattain pieniksi. Yhdistyksen toiminta-alue ja kohderyhmä määrittelevät paljon sitä, minkälaisia avustuksia niiden on mahdollista hakea. Myös yhdistyksen koolla on vaikutusta siihen, kannattaako tiettyyn avustushakemusprosessiin kohdentaa resursseja. Joko saatavissa oleva avustus voi olla määrällisesti liian pieni, tai myönnetyn avustuksen hallinnointi voidaan kokea vaikeaksi tai liian raskaaksi.

Kun huomioidaan kaikkien viiden tutkitun yhdistyksen tulovirrat, erilaisia rahoituksen lähteitä nimettiin yhteensä 22 kappaletta. Euromääräisesti suurimmat tulovirrat olivat julkiset avustukset, joita myöntävät valtio, kunnat, säätiöt, Euroopan Unioni sekä muut julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset. Avustuksen myöntäjä arvioi avustushakemuksen perusteella avustuksen käyttökohteen ja tämän perusteella päättää rahoituksen myöntämisestä. Tutkimusta varten käydyissä keskusteluissa yhdistyksissä nousi esiin huoli niiden toiminnan autonomiasta tulevaisuudessa. Rahapelituottojen siirtyminen valtiolle voidaan nähdä yhdistysten itsenäisyyden kaventumisena, valtion määritellessä ehdot ja kriteerit myöntämiensä avustusten käytölle (Jurvansuu & Nieminen 2019). Rahoituksen nähdään olevan kytkettynä myöntäjän strategiaan ja sen ohjaavan toimintaa kohdennetuilla sekä hankeavustuksilla (Ruuskanen, Jousilahti & Faehnie 2020, 3). Keskusteluissa pohdittiin myös, pitääkö sosiaali- ja terveysalalla toimivien yhdistysten jatkossa toimia enemmän rahoittajan toivomusten ja valtion ohjauksen mukaan tulevan rahoitusmallin muutoksen myötä. Yhdistyksissä nähtiin tarpeelliseksi käydä julkista keskustelua sosiaali- ja terveysjärjestöiden toiminnasta ja sen tärkeydestä. Kulloisenkin hallituksen arvostusta ja painopisteitä on mahdotonta ennustaa, mutta keskustelu ja näkyvyys on tärkeää. Valtionneuvoston (2022, 5.) mukaan rahoitusmallin muutoksen tarkoituksena on turvata ennustettava, riittävä ja vakaa rahoitus, joka turvaa yhdistyksille autonomisen

toiminnan. Opinnäytetyötutkimusta varten tehdyissä haastatteluissa ei tulevaan muutokseen kuitenkaan suhtauduttu luottavaisesti. Sen sijaan keskusteluissa nousi voimakkaasti esiin muutokseen liittyvä epävarmuus ja huoli rahoituksen saamisesta ja sen riittävydestä. Yhdistysten välisen kilpailun rahoituksen saamiseksi arveltiin kovenevan. Avustusten saamisen epäiltiin muuttuvan entistä epävarmemmaksi ja lyhytnäköisemmäksi.

Muut kuin julkiset avustukset toivat yhdistyksille pienimuotoisia rahoitusvirtoja. Haastatteluissa jokainen yhdistys nosti esiin rahoitukseensa liittyviä kehityskohteita ja omaan varainhankintaan panostaminen oli useimmilla yksi tärkeimpien joukossa. Oma varainhankinta on kuitenkin hankalaa sen vaatimien resurssien vuoksi. Varainhankinnan kehittäminen ja siihen panostaminen vaatii paitsi työaikaa, mutta myös rahaa. Käytännössä yhdistykset toimivat julkisilla avustuksilla, joiden ehdot kieltävät varojen käytön varainhankinnan suunnitteluun tai toteutukseen. Tämä asettaa yhdistykset hankalaan asemaan. Niin sanotun vapaan rahan eli rahan, jonka käyttöä rahoittaja ei määrittele, saaminen koettiin vaikeana, mutta tärkeänä. Vapaa raha mahdollistaisi yhdistykselle päätäntävällän siitä, millaisiin toimintoihin resursseja voitaisiin kohdentaa. Myös rahallisen puskurin kasvattaminen koettiin tarpeellisena. Ongelmana onkin, mistä ja kuinka vapaata rahaa on mahdollista hankkia. Selkeä ja konkreettinen tapa vapaan rahan saamiseen on lahjoitukset, mutta tämäkään ei ole helppoa ja mutkatonta. Lahjoitusten saaminen toiminnan kohderyhmänä olevien ihmisten hyväksi nähtiin haastavana, koska helpommin ymmärrettäviä lahjoitusten pyytäjiä on runsaasti. Kannattavampana resurssien käyttönä nähtiin yritysysteistyöhön panostaminen, kuin lahjoitusten pyytäminen yksityishenkilöiltä. Tutkimuksessa tämä kuitenkin oli toistaiseksi enemmän ajatuksen tasolla, kuin konkreettisina toimina muilla, paitsi työn toimeksiantajalla.

Tärkeänä nähtiin yhdistyksen rahoituspohjan laajentaminen ja monipuolistaminen lähitulevaisuudessa. Mitä yksikanavaisempaa rahoitus on, sitä suuremmat ovat riskit toiminnan ylläpitämiseen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa toimeksiantajalle tietoa siitä, kuinka muut vastaavat toimijat rahoittavat toimintaansa ja tarjota vaihtoehtoja siitä, mitä niistä kannattaa huomioida tarkasteltaessa omaa toimintaa. Tutkimuksen perusteella sosiaali- ja terveysalan yhdistyksillä ei ole rajatonta määrää vaihtoehtoja toimintansa rahoittamiseen ja siihen liittyvät haasteet ovat melko yhtenäiset. Rahoituksen lähteet ovat pitkälti samat, mutta benchmarkingin avulla löydettiin toimeksiantajalle hyödynnettävissä olevia näkökulmia. Näitä ovat Terveysneuvontapäivien kehittäminen, uusien kumppanuuksien luominen ja omien prosessien kehittäminen. Myös konkreettisemmalla tasolla eri lahjoitusalojen sopimusehtojen kartoittaminen sekä oman substanssiosaamisen ulkopuolisen toiminnan tarkastelu voivat tuoda laajuutta rahoituspohjaan. Tutkimuksen tuloksia voivat hyödyntää myös muut yhdistykset. Vaikka kaikkien tutkimuksessa olevien toimijoiden tilinpäätöstiedot eivät ole julkisia, yhdistykset ovat avoimesti kertoneet rahavirroistaan ja pyrkineet näin toimiessaan läpinäkyvyyteen. Tutkimuskysymykseen, kuinka sosiaali- ja terveysalla toimivat yhdistykset rahoittavat toimintaansa, saatiin yksityiskohtaisiakin vastauksia. Suurin osa rahoituksen lähteistä oli

ennakoitavissa olevia, mutta myös joitakin yllättäviä ja erilaisia ratkaisuja löytyi. Joillekin alan toimijoille työ voi tuottaa uutta tietoa ja parhaimmillaan se auttaa yhdistyksiä tarkastelemaan omia ajattelutapoja ja prosesseja kriittisesti. Työ toimii myös pohjana erilaisten rahoituslähteiden kartoittamiseen.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö SOSTE:n säännöllisesti julkaisemassa Järjestöbarometrissa tutkitaan sosiaali- ja terveysjärjestöjen taloutta melko yleisellä tasolla. Jurvan-suun (2019) artikkelissa ”Päihde- ja mielenterveysyhdistysten rahoitus ja siihen liittyvät haasteet” on tutkittu, millaisista rahoitusrakenteista valtakunnallisten ja paikallisten jäsenyhdistysten tulovirrat koostuvat. Kumpikaan tutkimuksista ei ole suoraan verrattavissa opinnäyte-työtä varten tehtyyn tutkimukseen, sen rajatun näkökulman vuoksi. Vertailtavuus aiempiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin on heikko, mutta niistä on kuitenkin löydettävissä samansuuntaisia tuloksia, esimerkiksi oman varainhankinnan kautta saatujen tulojen vähäisyys. Jatkotutkimusta aiheesta voisi tehdä toimeksiantajan näkökulmasta, onko se onnistunut hyödyntämään tutkimustuloksia omassa toiminnassaan. Myös muiden tutkimuksessa olevien yhdistysten toimintaa voidaan tutkia niiden nimeämien kehityskohteiden tai rahoituspohjan laajentamisen näkökulmasta. Laajempaa ja mielenkiintoista näkemystä sosiaali- ja terveysalalla toimivien yhdistysten rahoitusvirroista saataisiin tutkimalla niiden julkista ja muuta rahoitusta tällä hetkellä sekä vertaamalla sitä tulevan rahoitusmallin muutoksen jälkeiseen aikaan.

Lähteet

Painetut

Drucker, P. 2008. Voittoa tavoittelemattoman organisaation johtaminen. Helsinki: Talentum

Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Karlöf, B. & Östblom, S. 1993. Benchmarking - tuottavuudella ja laadulla mestariksi. Jyväskylä: Weilin + göös

Perälä, S. & Perälä, J. 2006. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. Helsinki: WSOYpro

Pihlaja, R. 2010. Kolmas sektori ja julkinen valta. Kunnallisanalan kehittämissäätiön tutkimusjulkaisu, nro 61. Sastamala: Vammalan kirjapaino Oy

Ruusuovuori, J. & Tiittula. (toim.) 2005. Haastattelu - tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino

Vuokko, P. Nonprofit-organisaatioiden markkinointi. 2010. Helsinki: WSOYpro

Sähköiset

Aluehallintovirasto. 2022. Valtionavustukset. Viitattu 4.8.2022. <https://avi.fi/asioi/viranomainen/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/opetus-ja-kulttuuri/valtionavustukset>

Bowman, W. 2011. Finance Fundamentals for Nonprofits: Building Capacity and Sustainability. E-kirja. John Wiley & Sons.

EHYT ry. 2022. Tietoa yhdistyksestä. Viitattu 4.5.2022. <https://ehyt.fi/ehyt-ry/tietoa-yhdistyksesta/>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2022. Rahoitukset, avustukset ja korvaukset aiheittain. Viitattu 4.8.2022. <https://www.ely-keskus.fi/rahoitukset-avustukset-ja-korvaukset-vanha#5>

EU:n sisäasioiden rahastot. 2022. EU:n sisäasioiden rahastot 2021-2027. Viitattu 3.8.2022. <https://eusa-rahastot2021.fi/eu-n-sisaasioiden-rahastot-2021-2027>

Euroopan komissio. 2022. kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma. Viitattu 4.8.2022. https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_fi

Euroopan Unioni. 2022. Euroopan unionin tarjoama rahoitus, avustukset ja tuet. Viitattu 7.5.2022. https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_fi

Hannula, A., Kilpinen, K., & Lakari, T. 2015. Säätiö: käytännön käsikirja. E-kirja. Talentum Pro

Harju, A. & Niemelä, J. 2011. Järjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset. Selvityksiä ja ohjeita 2/2011. Oikeusministeriö. Viitattu 7.5.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76286/omso_2_2011_selvitys_132_s.pdf

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 3.5.2022. http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus

Hämeen Setlementti yleisesite. 2020. Hämeen Setlementti ry. Viitattu 19.4.2022. https://bin.yhdistysavain.fi/1589919/fcMKd8oPCmoM1HOrgyt0UE_z3/H%C3%A4Se_Yleisesite_6.10.2020.pdf

Jurvansuu, S. 2019. Päihde- ja mielenterveysyhdistysten rahoitus ja siihen liittyvät haasteet. Tietopuu: Katsauksia ja näkökulmia 3/2019. A-klinikka. Viitattu 7.9.2022. https://tiedostot.a-klinikkasaatio.fi/Jurvansuu_Tietopuu_Katsauksia_3_2019.pdf

Jurvansuu, S. & Nieminen, N. 2019. Kolmannen sektorin autonomia. Päihde- ja mielenterveysyhdistysten johdon näkemyksiä rahoittajaohjauksesta. Tietopuu: Katsauksia ja näkökulmia 2/2019. A-klinikkasäätiö. https://tiedostot.a-klinikkasaatio.fi/Jurvansuu_Nieminen_Tietopuu%20Katsaus_2-2019.pdf

Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan? Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Gaudeamus.

Liikanen, E., Hyssälä, L., Kivistö, K., Soininvaara, O., Wideroos, U-M. & Pekkanen, T. 2021. Suomalainen rahapelijärjestelmä muutoksessa. Tulevaisuuden vaihtoehtoja. Helsinki: Valtioneuvoston julkaisuja 2021:12. Viitattu 7.5.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162878/VN_2021_12.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lind, K. 2020. Kenen äänellä, millä asialla? Sosiaali- ja terveysjärjestöjen edustuksellisuus, toimintaympäristön muutokset ja operatiivisen johdon toimijuus. Pro-gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylä

Patterson, J., Keppler, K. & Mapson, R. 1995. Benchmarking Basics Looking for a Better Way. Safari Tech Books Online. E-kirja

Peltosalmi, J., Eronen, A., Haikari, J., Laukkarinen, M., Litmanen, T. Londen, P. & Ruuskanen, P. 2020. Järjestöbarometri 2020. Helsinki: SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Viitattu 29.4.2022. <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/09/2020-10-02-SOSTE-julkaisu-Jarjestobarometri-2020.pdf>

Pro-tukipiste 2022. Palvelut. Viitattu 28.4.2022. <https://protukipiste.fi/palvelut/>

Puusa, A. 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Gaudeamus.

Päihdepäivät 2022. Ehkäisevän päihdetyön verkosto. Viitattu 5.5.2022. <https://www.ept-verkosto.fi/paihdepaivat/>

Ranta, T., Laasonen, V., Lähteenmäki-Smith, K., Manu, S., Haavisto, I., Rissanen, A., Korhonen, S. 2020. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudistajina? Selvitys STEA-avusteisesta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2020: 19. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 17.5.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162233/STM_2020_19_Rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rastor Institutti 2022. Ammattimainen varainhankinta - tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto. Viitattu 6.9.2022. <https://www.rastorinst.fi/koulutus/ammattimainen-varainhankinta-tuotekehitystyon-erikoisammattitutkinto/>

Ruuskanen, P., Jousilahti, J. & Faehnie, M. 2020. Kansalaisyhteiskunnan autonomia haastettuna. Policy Brief 25/2020. Valtionneuvoston kanslia. <https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/25-2020-Kansalaisyhteiskunnan+autonomia+haastettuna.pdf/6853e74f-9bb3-7f0a-fbf5-21d1d9b51779/25-2020-Kansalaisyhteiskunnan+autonomia+haastettuna.pdf?t=1603347493533>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Muistio Veikkaus Oy:n rahapeliuutoista terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen myönnettäviin valtionavustuksiin yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille. Viitattu 28.4.2022. www.google.com/search?q=%22lassi+kauttonen%22+muistio&oeq=%22lassi+kauttonen%22+muistio&aqs=chrome.69i57j33i160l4.8959j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022a. Rahoitus ja avustukset. Viitattu 7.5.2022. <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022b. Terveyden edistämisen määräraha. Viitattu 29.7.2022. <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/terveyden-edistamisen-maararahat>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022c. Tartuntatautien valvonnan määräraha. Viitattu 28.4.2022. <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/tartuntatautien-valvonnan-maararahat>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022d. EU:n rakennerahastot. Viitattu 3.8.2022. <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/eun-rakennerahastot>

SOSTE 2022a. Sosiaali- ja terveysjärjestöt Suomessa. Viitattu 7.4.2022.

<https://www.soste.fi/sote-jarjestot/sosiaali-ja-terveysjarjestot-suomessa/>

SOSTE 2022b. Mitä sote-järjestöt tekevät. Viitattu 7.4.2022. <https://www.soste.fi/sote-jarjestot/mita-sote-jarjestot-tekevät/>

STEa 2022a. Tietoa STEasta. Viitattu 28.4.2022. <https://www.stea.fi/tietoa-steasta/>

STEa 2022b. Kuka avustusta voi hakea. Viitattu 28.4.2022. <https://www.stea.fi/avustusten-hakeminen/kuka-avustusta-voi-hakea/>

STEa 2022c. Avustukset. Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. Viitattu 5.5.2022. <https://avustukset.stea.fi/organisation/185>

STEa 2022d. Avustukset. Hämeen Setlementti ry. Viitattu 25.4.2022. <https://avustukset.stea.fi/organisation/98>

STEa 2022e. Avustukset. Irti Huumeista ry. Viitattu 28.4.2022. <https://avustukset.stea.fi/organisation/215>

STEa 2022f. Avustukset. Pro-tukipiste ry. Viitattu 28.4.2022. <https://avustukset.stea.fi/organisation/294>

STEa-avustusopas 2023. 2022. STEa. Viitattu 28.4.2022. <https://www.stea.fi/wp-content/uploads/2022/03/STEa-avustusopas-2023.pdf>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2022. Terveiden edistämisen määräraha. Viitattu 29.7.2022. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/kansallinen-tuki-ja-verkostot/terveyden-edistamisen-maararaha>

Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2022. 2021. Irti Huumeista ry. Viitattu 28.4.2022. <https://irtihuumeista.fi/wp-content/uploads/Tosu2022.pdf>

Tuloverolaki 1535/1992. Viitattu 29.4.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O2L3P21c>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2022a. Palkkatuki. Viitattu 4.8.2022. <https://tem.fi/palkkatuki>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2022b. Työllisyyspoliittinen avustus. Viitattu 4.8.2022. <https://tem.fi/tyollisyyspoliittinen-avustus>

Valtioneuvosto. 2022. Rahapeliuotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uusi rahoitusmalli. Viitattu 7.5.2022.

https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/104236898/Rahapelituotoilla+rahoitettavien+yleishy%C3%B6dyllisten+toimintojen+uusi+rahoitusmalli_FINAL.pdf/a623bb09-b3a3-4230-308f-500b88f34862/Rahapelituotoilla+rahoitettavien+yleishy%C3%B6dyllisten+toimintojen+uusi+rahoitusmalli_FINAL.pdf?t=1644326410914

Yhdistyslaki 503/1989. Viitattu 29.4.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>

Julkaisemattomat

Asiantuntija 1. 2022. Toiminnanjohtajan haastattelu 25.4.2021. Järjestö X. Helsinki

Kiuru, K. 2022. Talous- ja hallintopäällikön haastattelu 20.4.2022. Irti Huumeista ry. Helsinki

Löyttyjärvi, S. 2022. Talouspäälikön haastattelut 12.4. & 19.4.2022. Hämeen Setlementti ry. Helsinki

Olenius, R. 2022. Talous- ja hallintopäällikön haastattelu 21.4.2022. Pro-tukipiste ry. Helsinki

Pakarinen, M. 2022. Toiminnanjohtajan haastattelu 4.5.2022. EHYT ry. Helsinki

Kuviot

Kuvio 1: Tutkimuksen kohteena oleville yhdistyksille myönnetty julkiset avustukset sekä muut rahavirrat	29
Kuvio 2: STEAn myöntämät avustukset hakemuksiin suhteutettuna.....	32

Liitteet

Liite 1: Haastattelukysymykset	43
--------------------------------------	----

Liite 1: Haastattelukysymykset

Onko yhdistys hakenut / saanut rahoitusta seuraavista lähteistä?

Onko rahoituksen määrä kasvanut / laskenut / pysynyt samana?

Kuinka paljon varoja on saatu / mikä merkitys toiminnan kannalta?

STEA

Terveystieteiden edistämisen määräraha (THL)

Tartuntatautien määräraha (STM)

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Palkkatuki

Työllisyyspoliittinen avustus

Helsinki-lisä (tai vastaava)

Euroopan sosiaalirahasto

Euroopan unionin sisäasioiden rahasto

Euroopan komissio

ELY-keskus

Kunnat: Suurimmat / pienimmät?

Säätiöt: Minkälainen rooli rahoittajana, haetaanko vuosittain?

Keräykset

Jäsenmaksut

Lahjoitukset: Yksityiset, yritykset, lahjoitusalueet

Leader

Joukkorahoitus

Testamentti

Liiketoiminta

Palveluntuotanto

Koulutus- / luento- / ohjaus- tms. palkkiot, millaisille sidosryhmille

Vuokratuotto

Yritysyhteistyö / sponsorointi: Nyt tai aikaisemmin?

Rahasto

Tuotot sijoitusomaisuudesta

Luotollinen tili

Onko kukaan käynyt ammattimaisen varainhankinnan - tuotekehitystyön erikoisammattitutkin-
toa? Miten se näkyy, miten sitä hyödynnetään?

Onko sellaisia rahoitusmuotoja, joita en ole nostanut esiin?

Minkälainen prosessi rahoitushakemusten tekeminen on? Hyviä käytänteitä?

Minkälaista keskustelua STEA-avustusten muutos herättänyt?

Rahoitukseen liittyvät haasteet nyt ja tulevaisuudessa?